

Szlakiem 7 Ryb

Route of the 7 fish • Sieben fischen-Route unterwegs

LGR 7 RYB

Szanowni Państwo,

Oddając w Państwa ręce niniejszy folder promocyjny, zapraszamy w krótką podróż po obszarze 9 gmin województwa wielkopolskiego: Gołańcz, Kiszkowo, Margonin, Oborniki, Rogoźno, Skoki, Szamocin, Wągrowiec, Wyrzysk, obszarze objętym działalnością Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb” (LGR „7 Ryb”).

LGR „7 Ryb” powstało w 2009 roku i obejmuje zasięgiem obszary powiatów: chodzieskiego, obornickiego, pilskiego i wągrowieckiego, o powierzchni 1817 km², zamieszkały łącznie przez ok. 115 154 mieszkańców i znajdujący się w niedalekiej odległości od dużych aglomeracji miejskich takich jak: Poznań, Gniezno, Bydgoszcz, Piła.

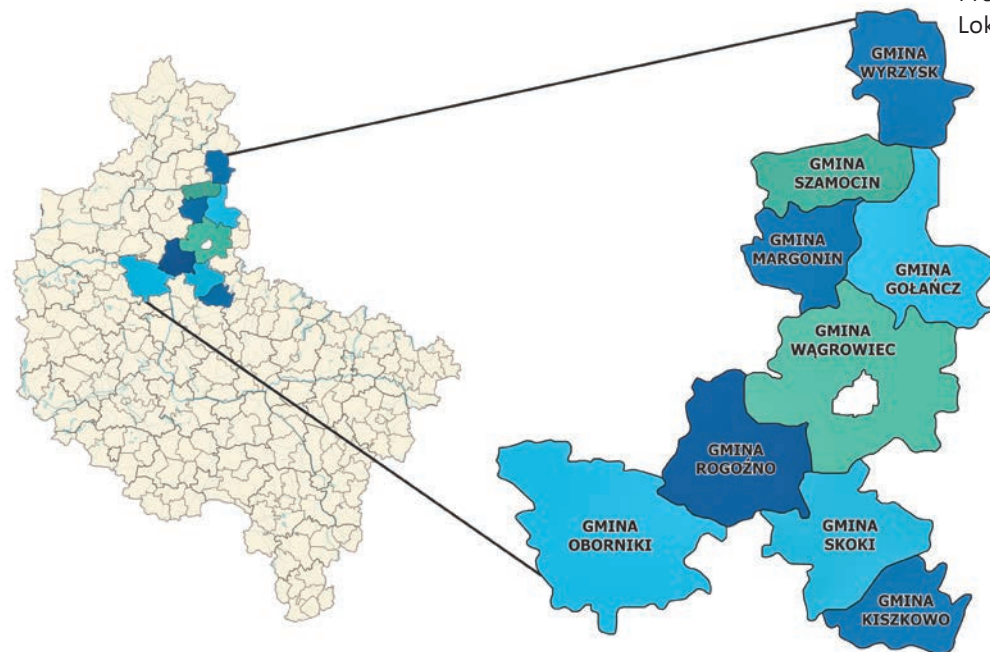
LGR „7 Ryb” w celu podejmowania działań związanych z rozwojem obszaru zależnego od rybactwa, aktywizacją i integracją mieszkańców czy poprawy warunków życia na obszarze, opracowało Lokalną Strategię Rozwoju, której realizacja przyczyni się do osiągnięcia założonych celów. W perspektywie finansowej 2007-2013 pozyskaliśmy na ten cel kwotę ponad 19 mln PLN. Obecnie wdrażamy zapisy LSR w ramach PO Rybactwo i Morze 2014-2020, przy wykorzystaniu pozyskanych z tego programu środków w kwocie 12 mln PLN.

Obszar LGR „7 Ryb” to obszar o niezwykle pięknych zabytkach architektury, ciekawej historii oraz atrakcyjnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. To obszar aktywnych, serdecznych i gościnnych mieszkańców.

Z wielką przyjemnością zapraszamy Państwa do odwiedzenia naszego obszaru.

Z poważaniem
Dorota Knopczyńska
Prezes Zarządu Stowarzyszenia
Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”

Dear Sir / Madam,

By giving this promotional folder to you we would like to invite you on a short journey through the 9 communes of Greater Poland: Gołańcz, Kiszkowo, Margonin, Oborniki, Rogoźno, Skoki, Szamocin, Wągrowiec and Wyrzysk, which areas are the part of the Local Fishing Group Association “7 Fish” (LGR “7 Ryb”).

The “7 Ryb” LGR was established in 2009 and covers the area of Chodzieski, Obornicki, Pilski and Wągrowiecki districts with a Total area of 1817 km², about 115 154 inhabitants and located in short distance from large urban agglomerations such as: Poznań, Gniezno, Bydgoszcz, Piła.

In order to take actions related to the development of the fishing areas, integration of residents and improvement of living conditions in the area, The “7Ryb” LGR formulated the Local Development Strategy which execution will lead to achieve the assumed goals.

The area of LGR “7 Ryb” is full of beautiful architectural monuments, interesting history and attractive natural landscapes. It is also an area of active, friendly and hospitable residents.

I am pleasure to invite you to visit our area.

Yours faithfully
Dorota Knopczyńska
President of the Local Fishing Group Association “7 Fish”

Sehr geehrte Damen und Herren,

Indem wir Ihnen die Werbeschrift aushändigen, laden wir Sie zu einer kurzen Reise durch die Gebiete von 9 Gemeinden der Woiwodschaft Wielkopolska (Großpolen): Gołańcz, Kiszkowo, Margonin, Oborniki, Rogoźno, Skoki, Szamocin, Wągrowiec, Wyrzysk, welche unser Verband: Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb” (die LGR „7 Ryb” – die lokale Fischereiaktionsgruppe / FLAG/ „7 Fische”) mit seiner Tätigkeit umfasst.

Die LGR „7 Ryb” wurde im Jahre 2009 gegründet und ist auf der Fläche von den Landkreisen: Chodzież, Oborniki, Piła und Wągrowiec tätig. Das Gebiet nimmt eine Fläche von 1.817 km² ein, zählt über 115.000 Einwohner und befindet sich nicht weit von den großen Ballungsgebieten: Poznań (Posen), Gniezno (Gneisen), Bydgoszcz (Bromberg) und Piła (Schneidemühl).

Um die gesetzten Ziele, wie: Entwicklung der von Fischerei abhängigen Gebiete, Aktivierung und Integration der lokalen Bevölkerung oder Verbesserung von Lebensbedingungen, auszuführen, arbeitete die LGR „7 Ryb” eine Strategie für die lokale Entwicklung (LSR) auf örtlicher Ebene aus. In der Finanzperspektive 2007-2013 gewannen wir dafür ungefähr 19 Millionen Zloty.

Heutzutage führen wir die LSR – Ziele im Rahmen des Operationsprogramms „Fischerei und das Meer 2014-2020” ein, indem wir die finanziellen Mittel des Programms – 12 Millionen Zloty – ausnutzen.

Das Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” hat ungewöhnlich schöne architektonische Denkmäler, eine interessante Geschichte und attraktive Landschafts- und Naturvorzüge. Dort wohnen aktive, herzliche und gastfreundliche Menschen.

Mit großer Freude lade ich Sie ein, unser Gebiet zu besuchen.

Hochachtungsvoll
Dorota Knopczyńska
Vorstand
Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”

Działalność LGR „7 Ryb” skupia się wokół celów statutowych, które w krótkim rysie przedstawiamy poniżej.

1. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa i złagodzenie skutków zmian strukturalnych w sektorze rybackim.

Obszar działania LGR „7 Ryb” zaliczany jest do obszarów zależnych od rybactwa śródlądowego. Atutem obszaru są korzystne warunki środowiskowo-wodne dla prowadzenia produkcji rybackiej. Nasz obszar ma atrakcyjną ofertę handlową ryb, w tym m.in. karpia i pstrąga, materiał zarybieniowy oraz doświadczoną, sumienną i dobrze wykwalifikowaną kadrę, jak również rosnący potencjał w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów rybnych. Około 84% produkcji ryb na obszarze stanowi karp, którego hodowla prowadzona jest w sposób tradycyjny i proekologiczny. Pozostałe gatunki to m.in.: karaś, lin, amur, szczupak, sandacz, węgorz, okoń, płoć, leszcz, pstrąg, tołpyga, sielawa. Atutem obszaru jest duży potencjał rynku zbytu dla lokalnych przedsiębiorstw ze względu na dużą liczbę mieszkańców aglomeracji poznańskiej, pilskiej, bydgoskiej i gnieźnieńskiej.

2. Aktywizowanie społeczności zamieszkujących obszary zależne od rybactwa, w tym integracja osób niepełnosprawnych.

Niezwykle ważnym aspektem dla rozwoju obszaru jest podejmowanie działań aktywizujących i integrujących mieszkańców, prowadzących do zachowania i promowania dziedzictwa kulturowego rybołówstwa, poprawy atrakcyjności spędzania czasu wolnego na obszarach rybackich, ale przede wszystkim integracji społeczności lokalnych. Działania te mają zapewnić jak największy udział mieszkańców w życiu lokalnych społeczności. LGR „7 Ryb” organizuje wydarzenia kulturalne i promocyjne, rekreacyjno-sportowe, aktywizujące lokalne społeczności, zawody wędkarskie, turnieje, konkursy, działania edukacyjne i wiele innych.

W ramach realizacji ww. zadań LGR „7 Ryb” nawiązuje także współpracę międzynarodową i międzyregionalną z innymi Lokalnymi Grupami Rybackimi lub podmiotami, działającymi na terenie Polski czy za granicą, uczestnicząc oraz organizując wiele wydarzeń, w tym m.in. szkolenia, konferencje i wyjazdy studyjne, działania promujące i wpływające na rozwój obszarów zależnych od rybactwa.

The activities of the “7 Fish” LGR are focused on statutory objectives, which briefly will be presented below.

1. The actions for the well-balanced development of areas dependent on fisheries and mitigation of the effects of structural changes in the fisheries sector.

The area of operation of the LGR “7 Fish” is classified as dependent upon inland fishery. The advantage of the area are attractive environmental and water conditions for running fishing production. Our area has an attractive commercial offer of fishes such as carp, trout as well as all materials needed for breeding renewal, well-qualified staff and growing potential in the processing industry of local fish products. About 84% of fish production in the area is traditional and pro-ecological bred carp. Other species include: crucian carp, tench, amur, pike, perch, eel, roach, bream, trout, silver carp, and vendace. Another advantage of the area is the large potential of the sales market for local enterprises due to proximity of large agglomerations like Poznań, Piła, Bydgoszcz and Gniezno.

2. Stimulating communities living in fisheries-dependent areas, including the integration of people with disabilities.

An extremely important aspect for the development of the area is residents integration, leading to the preservation and promotion of the fisheries cultural heritage, improving the attractiveness of free time spending in fishing areas, but most importantly the integration of local communities. Purpose of these actions is to increase the numbers of residents taking part in the life of local communities. The “7 Fish” LGR organizes cultural, sports and recreation events, fishing competitions, tournaments, educational activities and many others.

The part of the implementation of the above tasks of the LGR “7 Fish” also refers to international and interregional co-operation with other Local Fishing Groups by participating and organizing many events, including training courses, conferences and learning trips, as well as promoting and influencing the development of fisheries dependent areas.

Die Tätigkeit der LGR „7 Ryb” konzentriert sich auf satzungsgemäße Ziele, die wir im kurzen Umriss weiter unten vorstellen.

1. Die Tätigkeiten für eine nachhaltige Entwicklung der Fischwirtschaftsgebiete und für eine Linderung der Folgen der strukturellen Änderungen in der Fischwirtschaft.

Das Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” gehört zu Binnenfischereigeieten. Gute Natur- und Wasserbedingungen werden hier für die Fischwirtschaft zum Vorteil. Unser Gebiet hat noch mehr Vorteile: ein attraktives Verkaufsangebot: Fische, vor allem Karpfen und Forellen, Fischbrutstoffe, dann erfahrene, gewissenhafte, gut qualifizierte Arbeitskräfte und auch das wachsende Potenzial im Bereiche der Verarbeitung von lokalen Fischprodukten. Etwa 84 % der Fischproduktion auf unserem Gebiet macht der Karpfen aus, dessen Zucht traditionell und naturfreundlich geführt wird. Es gibt auch andere Fischarten: Karausche, Schleie, Amur, Hecht, Sander, Aal, Barsch, Blei, Forelle, Tolpyga, kleine Maräne. Wegen der großen Einwohnerzahl in Ballungsgebieten von Poznań, Piła, Bydgoszcz und Gniezno gibt es eine große Nachfrage auf Fischprodukte. Der Vorteil spornt lokale Unternehmen zum aktiven Verkauf an.

2. Die Aktivierung der Bewohner der Fischwirtschaftsgebiete, darin – die Integration von Menschen mit Behinderung.

Außergewöhnlich wichtig für die Entwicklung der Region sind aktivierende und integrierende Tätigkeiten unter Einwohnern, die die kulturelle Erbe der Fischerei bewahren und fördern, die Attraktivität der Freizeitgestaltung verbessern und vor allem zur Integration der lokalen Gesellschaften führen. Die Tätigkeiten sollen den Einwohnern eine volle, allgemein zugängliche Teilnahme an lokalen Veranstaltungen gewährleisten. Die LGR „7 Ryb” organisiert kulturelle, aktivierende Unternehmungen, Sport- und Erholungsveranstaltungen, Werbekampagnen, Angelwettbewerbe, verschiedene Turniere und Quizze, bildende Unternehmungen und viele andere.

Im Rahmen der oben genannten Tätigkeiten schließt die LGR „7 Ryb” eine internationale und interregionale Zusammenarbeit mit anderen LGR/FLAG und Organisationen, indem sie an verschiedenen Veranstaltungen teilnimmt oder sie selbst organisiert, wie z. B.: Schulungen, Konferenzen, Werbekampagnen, Studioausfahrten, also die Tätigkeiten, die auf Fischwirtschaftsgebiete Einfluss haben.

3. Wsparcie jakości, ochrona i promocja środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym potencjału obszarów należących do sieci Natura 2000 i krajobrazu.

Teren gmin wchodzących w skład LGR „7 Ryb” to region o pięknych zabytkach architektury, ciekawej historii, atrakcyjnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obszar cechuje bogactwo flory i fauny, a także malownicze ukształtowanie terenu i czyste środowisko. Występują tu obszary NATURA 2000, potencjalne obszary siedliskowe, park krajobrazowy, rezerwat, a także liczne pomniki przyrody.

Obszar gmin wchodzących w skład LGR „7 Ryb” jest bogaty w różnego rodzaju wody powierzchniowe. Przez obszar przepływa: Warta, Noteć, Wełna, Mała Wełna, Łobżonka, Flinta, Struga Sokołowska, Rudka, Margoninka, Orla, Kcyninka, Struga Margonińska i Dymnica. Wody obszaru LGR „7 Ryb” są zasobne w ryby, co w dużej mierze należy zawdzięczać prowadzonym programom zarybieniowym. Na obszarze występuje duże zalesienie (m.in. Puszcza Notecka).

Obszar charakteryzuje się dużą różnorodnością ptactwa, jak np. rybitwa czarna, błotniak stawowy, kulik, czajka, derkacz, żuraw, są to także tereny orla bielika. Ponadto znajduje się ostoja ptaków (Gmina Oborniki) na stawach, która jest jedną z większych kompleksów w Wielkopolsce oraz „Dolina Małej Wełny” pod Kiszkowem – jedyny obszar Natura 2000 z dyrektywy ptasiej na terenie Gminy Kiszkowo, gdzie jednym z najciekawszych ptaków zamieszkujących jest najmniejsza krajowa czapla, a mianowicie bączek, która stanowi ponad 1% populacji krajowej bączka. Na obszarze występuje także bóbr europejski, wydra czy żółw błotny.

LGR „7 Ryb” podejmuje szereg działań zmierzających do ochrony i promocji dziedzictwa przyrodniczego zachowanego na obszarze, realizując m.in. inwestycje w zakresie tworzenia ścieżek ekologicznych o charakterze edukacyjnym czy podejmując wprost działania edukacyjne, jak ulotki, konkursy fotograficzne, artykuły prasowe, foldery, film i wiele innych.

4. Ochrona zasobów historyczno-kulturowych.

Miejscowości gmin należących do LGR „7 Ryb” obfitują w przypominające o pasjonującej historii zabytki architektury.

3. Protection and promotion of the natural and cultural environment including the potential of areas belonging to the Natura 2000 and landscape.

The area of the communes included in the “7 Fish” LGR is a region with beautiful architectural monuments, interesting history, beautiful wildlife and landscapes. The area stands out with a wealth of flora and fauna, as well as scenic terrain and clean environment. There are also NATURA 2000 areas, places with habitat potential, a landscape park, reserves, and numerous nature monuments.

There are multiple rivers flowing through the area of communes united in “7 Fish” LGR such as: Warta, Noteć, Wełna, Mała Wełna, Łobżonka, Flint, Struga Sokołowska, Rudka, Margoninka, Orla, Kcyninka, Struga Margonińska and Dymnica. The waters of the “7 Fish” FLAG area are rich in fishes, mainly due to stocking programs being popular here. Also large afforestation occurs in the area, for example “Puszcza Notecka”.

There is a large diversity of birds in the area, such as the Black Tern, Marsh Harrier, Lapwing, corncrake, Crane. It is also the white-tailed eagle terrain. Moreover there is the Bird sanctuary on the ponds (Oborniki Commune), one of the largest in Greater Poland and The Small Wełna Valley near Kiszków – the Natura 2000 area where one of the most interesting bird is the smallest heron called the mite which represents more than 1% of the national population of him. There is also a European beaver, otter and European pond tortoise

The “7 Fish” LGR is taking many actions aimed at the protection and promotion of natural heritage by focusing on investing in creation of ecological, educational paths or by undertaking activities such as leaflets, photo contests, press articles, folders, film and many more.

4. Protection of historical and cultural resources.

The villages of the municipalities belonging to the “7 Fish” LGR abound in the monuments which usually are hiding fascinating stories inside. The most important are: castles, palace and park complexes, manor-palace complexes, palaces, Town

3. Die Förderung und Schutz der Qualität der Umwelt und des Kulturrebenes, darin des Natura – 2000 – Netzwerkpotenzials und der Landschaft.

Die Gemeindegebiete der LGR „7 Ryb” haben ungewöhnlich schöne architektonische Denkmäler, eine interessante Geschichte und attraktive Landschafts- und Naturvzüge. Das Gebiet zeichnet sich durch den Reichtum der Tier- und Pflanzenwelt, ungewöhnlich reizvolle Landschaft und saubere Natur aus. Auf dem LGR – Gebiet kommen Natura – 2000 Schutzgebiete, Vogelschutzgebiete, Landschaftsparks, Reservate und Naturdenkmäler vor.

Die Gemeindegebiete der LGR „7 Ryb” sind auch reich an verschiedenen Oberflächengewässern. Durch die Gegend fließen folgende Flüsse: Warta (Warthe), Noteć (Netze), Wełna, Mała Wełna, Łobżonka, Flinta, Struga Sokołowska, Rudka, Margoninka, Orla, Kcyninka, Struga Margonińska und Dymnica. Das Gewässer der LGR „7 Ryb” ist reich an Fischen, was man vor allem den Befischungsprogrammen verdanken kann. Auf dem Gebiet kommt zugleich eine große Aufforstung vor (u.a. „Puszcza Notecka” – „Netzeurwald”).

Das Gebiet zeichnet sich durch vielfältige Vogelgattungen, wie z. B.: Schwarze Seeschwalbe, Rohrweihe, Schnepfen, Kiebitz, Wiesenralle, Kranich aus, hier gibt es auch Gebiete vom Seeadler. Hier befinden sich auch: ein einzigartiges Vogelgebiet (Gemeinde Oborniki) auf einem der größten Teichkomplexe in Großpolen und ein Vogelschutzgebiet „Dolina Małej Wełny” bei dem Ort Kiszkowo – das einzige Natura-2000-Gebiet von der EU-Vogelschutzrichtlinie und dort wohnt eine der interessantesten Vogelarten – der kleinste Reiher: Zwergdommel (1 % von der ganzen Population in Polen). Auf dem Gebiet kann man auch den Europäischen Biber, den Fischotter oder die Europäische Sumpfschildkröte treffen.

Die LGR „7 Ryb” nimmt mehrere Tätigkeiten auf, um die Naturerbschaft auf unserem Gebiet zu schützen und fördern, indem wir z. B. in die Erschaffung von ökologisch- bildenden Pfaden investieren und eine umweltfreundliche Erziehung führen und mit Flugblättern, photographischen Wettbewerben, Artikeln, Prospekten, Filmen – alles zum Thema „Naturschutz” – diese Tätigkeit unterstützen.

4. Der Schutz des historisch-kulturellen Erbes.

Die Ortschaften auf dem Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb”

Do najważniejszych zabytków należą m.in.: zamki, zespoły pałacowo-parkowe, zespoły dworsko-pałacowe, pałace, rynki, sakralne zabytki architektoniczne – kościoły (m.in. barokowe, późnobarokowe, późnogotyckie, neogotycki, poewangelicki, szlak kościołów drewnianych), dwory i dworki, muzea regionalne, obeliski, młyn, grodziska, schrony bojowe, relikty archeologiczne (miejsce lokacji najstarszego opactwa cysterskiego na ziemiach polskich), owiany legendą grobowiec w kształcie 6-metrowej piramidy – rotmistrza wojsk napoleońskich Franciszka Łakińskiego, spichlerz zbożowy (tzw. mur pruski z 1845 r.), domki sukienników, wczesnośredniowieczne grodzisko (VII-XII w.), olenderskie chałupy o konstrukcji szachulcowej i wiele innych, równie interesujących.

Teren działania LGR „7 Ryb” ma bogatą tradycję rybacką, którą można dostrzec zwiedzając Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią czy Muzeum Młynarstwa i Wodnych Urządzeń przemysłu Wiejskiego w Jaracz.

Na obszarze Stowarzyszenia znajduje się Jezioro Lednickie, w wodach którego swój chrzest przyjął Mieszko I. Jezioro to związane było z tworzeniem się Państwa Polskiego, gdzie narodziła się kultura chrześcijańska w Polsce. Również w tym miejscu znajdują się Pola Lednickie, na których wzniesiono Bramę Trzeciego Tysiąclecia, zwaną potocznie ze względu na swój kształt „Bramą Rybą”. 40-hektarowy obszar Pól Lednickich jest miejscem, gdzie odbywają się spotkania Lednica dla Młodzieży.

5. Popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.

Na terenie działania LGR znajduje się wiele gospodarstw agroturystycznych, także agroturystyczno-rybackich, oferujących turystom bogatą ofertę turystyczną zarówno noclegową, jak i gastronomiczną, w tym lokalne produkty. Działalność Stowarzyszenia jest prowadzona na terenie posiadającym różnego rodzaju bogactwa pozyskane z natury, jak np. ryby z własnych hodowli, zboża, mleko, nektary, zioła, itp., z których lokalna społeczność tworzy produkty regionalne, takie jak np. miody, sery, chleby, soki, ryby z własnych wędzarni. Umożliwiają one rozwój przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem lokalnych produktów oraz promują teren objęty LSR. Promowane produkty lokalne wytwarzane są w sposób nie masowy i przyjazny dla środowiska, z surowców lokalnie dostępnych. Dzięki wykorzystaniu unikatowych walorów są wizytówką naszego obszaru, łącząc smak i bogatą tradycję.

squares, sacred architectural monuments, churches (including Baroque, Late Baroque, Late Gothic, Neo-Gothic, Post-Evangelical, Wooden Churches Trail), mansions and manor houses, regional museums, obelisks, the mill, fortified settlements, battle shelters, archaeological relics (location of the oldest Cistercian abbey in Poland), the legendary tomb in the shape of a 6-meter pyramid belong to Captain of the Napoleonic army, Franciszek Łakiński, grain granary (so-called Prussian wall from 1845), clothier houses, early medieval stronghold (VII-XII centuries), half-timbered Olęder cottages and many others equally interesting.

The area of the “7 Ryb” LGR has a rich fishing tradition, which can be seen by visiting the Museum of Folk Culture in Osiek by the Notec River or the Museum of Milling and Water Equipment of the Rural Industry in Jaracz.

In the area belonged to the association there is the Lednickie Lake in which waters Mieszko I was baptized. This means that it's strongly connected with the Polish State creation where Christian culture was born in Poland. Also in this place are the Lednickie Fields, on which the Gate of the Third Millennium was created. It is commonly called “Gate of Fish” because of its shape. The 40-hectare area of the Lednice Fields is the place where the meetings of Lednica for Youth take place.

5. Popularization and development of regional products.

In the LGRs area there are many agritourism fishing farms, delivering tourists a wide offer, both in accommodation and catering aspects, which include local products. The Association is operating in the area possessing various types of riches acquired from nature such as fishes from their own farms, grains, milk, nectars, herbs, etc. of which the local community creates regional products such as honey, cheese, bread, juice, fish from your own smokehouse. They enable the development of enterprises involved in local products production and promotion of the LGR area. The local products that we advertise are being produced in a non-mass scale and environmentally friendly manner from locally available raw materials. Thanks to its unique qualities, they are a showcase of our area, combining taste and rich tradition.

sind reich an die architektonischen Denkmäler, die uns an die spannende Geschichte erinnern. Zu den wichtigsten gehören: Schlösser, Palast-Park-Komplexe, Hof-palast-Komplexe, Paläste, Märkte, Sakrale architektonische Denkmäler – Kirchen (u.a.: barockische, spätbarockische, spätgotische, neogotische, postevangelische, Route der Holzkirchen), Gutshöfe und Gutshäuser, Regionalmuseen, Obelisken, Mühlen, Vorzeitburgen, Schutzbunker, archäologische Relikte (die Ortungsstelle der ältesten Zisterzienserabtei in Polen), von einer Legende umwehtes Grabmal des Rittmeisters der Napoleons Armee Franciszek Łakiński in der Gestalt von einer 6 Meter hohen Pyramide, der im Jahre 1845 im Fachwerk erbaute Kornspeicher, Tuchmacherhäuschen, die frühmittelalterliche Vorzeitburg (VII – XII Jh.), holländische Häuser mit Flechtwerkwänden und viele andere, gleich interessant.

Das Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” hat eine wertvolle Fischereitradition, die man während der Besichtigung im Volkskulturmuseum in Osiek an der Netze oder im Mahlmüllerei- und Landwirtschaftswasseranlagenmuseum in Jaracz kennenlernen kann.

Auf dem Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” befindet sich der Lednickie See, in dessen Wasser der erste Herzog Polens- Mieszko I – getauft wurde. Der See war mit der Entstehung Polens eng gebunden, dort entwickelte sich die christliche Kultur in Polen. Daneben liegen die Lednica Felder, auf den sog. „Das Tor des dritten Jahrtausends”, auch wegen der Gestalt „Brama Ryba” („Das Fischtor”) genannt, erhoben wurde. Die 40 ha -große Fläche der Lednica Felder ist ein besonderer Treffpunkt. Dort finden berühmte religiöse Jugendtreffen „Lednica für Jugendliche” statt.

5. Die Popularisierung und Entwicklung der Herstellung der Regionalprodukte.

Auf dem Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” befinden sich mehrere Agrotourismus-Höfe. Es gibt hier auch Agrotourismus-Fischerei-Höfe, die den Touristen ein reiches Angebot – mit Übernachtungs- und Verpflegungsmöglichkeiten – darin mit lokalen Produkten – anbieten. Unser Verband ist auf einem Gebiet tätig, das reich an zahlreiche Produkte direkt von der Natur ist, wie z. B.: selbst gezüchtete Fische, Getreide, Milch, Nektare, Kräuter u. a., aus denen die lokale Gesellschaft regionale Produkte herstellt, wie z. B.: Honig, Käse, Brot, Säfte, selbst geräucherte Fische, u. a. Die Produkte ermöglichen die Entwicklung lokaler Unternehmen und promovieren das Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” und die „Strategie für die lokale Entwicklung (LSR)”. Lokale, promovierte Produkte werden nicht in Massen, sondern einmalig, naturfreundlich hergestellt, aus lokalen Rohstoffen. Dank den einzigartigen Eigenschaften werden sie

Lokalne rzemiosło to kolejne z zasobów Stowarzyszenia w skład, którego wchodzi m.in. hafciarstwo, wikliniarstwo, rzeźbiarstwo. Ważną rolę w podtrzymywaniu tradycji wiejskich pełnią gminne domy i ośrodki kultury, organizując imprezy, konkursy wyszywania, koronkarstwa i wiele innych. Ich baza materialna i społecznikowskie zaangażowanie personelu jest gwarancją, że tradycja i kultura nie zaginą bezpowrotnie. Dowodem na to są cieszące się niezmienną popularnością Jarmarki Cysterskie organizowane od ponad 20 lat, organizowane z dużym rozmachem Wianki, Jarmarki na Św. Wita, Noce Kościołów Drewnianych, Gale Produktów Regionalnych, Tradycyjnych i Lokalnych, Dni Ziemi Gołanieckiej, Festyn historyczno-archeologiczny, Święto Lipiej Góry, Festyny Etnograficzne oraz wiele innych.

6. Rozwój nowoczesnych technologii.

Powierzchnia LGR „7 Ryb” to także tereny umożliwiające rozwój przemysłu, handlu oraz działalności turystycznej, w tym gastronomicznej i noclegowej. Gminy położone są w atrakcyjnej lokalizacji województwa wielkopolskiego, posiadają rozbudowaną sieć drogową o istotnym znaczeniu, która stanowi dużą szansę rozwoju przedsiębiorczości obszaru. Dość bliska odległość do aglomeracji poznańskiej, pińskiej, bydgoskiej, gnieźnieńskiej, a także aktywność lokalnego biznesu, sprzyjają rozwojowi gospodarki obszaru, który wspierany jest przez stowarzyszenie w ramach środków unijnych z wdrażanych programów.

7. Rozwój turystyki. Upowszechnianie i promocja zdrowego stylu życia oraz uprawianie sportu.

Obszar stowarzyszenia jest doskonałym miejscem do uprawiania wszelkich form turystyki. Teren działania LGR „7 Ryb” jest bogaty w różnego rodzaju akweny wodne oraz w grunty umożliwiające rozwój przedsiębiorczości, w tym turystyki i rekreacji oraz uprawianie sportów wodnych i wędkarstwa. Szlaki turystyczne znajdujące się na tym terenie to wyśmienite miejsce dla kajakarzy, żeglarzy, turystów pieszych, rowerowych czy samochodowych. Są tu doskonałe warunki do wypoczynku w ciszy i spokoju dla mieszkańców zatłoczonych aglomeracji miejskich. Liczne miejsca historyczne i obiekty zabytkowe są świetną okazją do uprawiania turystyki kulturowej.

Na terenie znajduje się dobrze rozwinięta baza turystyczno-rekreacyjna, gdzie można skorzystać z kompleksów sportowych,

Local crafts are another of the Association's resources, which includes embroidery, wickerworking, sculpture. An important role in sustaining rural traditions is played by communal houses and cultural centers, organizing folk events, embroidery and lace-making competitions, and many more. The social involvement of staff is a guarantee that tradition and culture will not be lost. It is proven by constantly popular Cistercian fairs organized for over 20 years, organized in a bigger way Wianki, St. Wit Fairs, Nights of Wooden Churches, Gala of Regional, Traditional and Local Products, Days of the Gołaniecka Land, Historical and Archaeological Festivals, Lipa Góra Festival, Ethnographic Festivals and many more.

6. The development of modern technologies.

The area of LGR „7 Ryb” also enables the development of industry, trade and tourist activities. The communes are located in an attractive location of the Greater Poland, have an extensive, significant road network of, which gives a great opportunity for business evolution. Proximity of the big agglomerations like Poznań, Piła, Bydgoszcz and Gniezno, as well as the activity of local business is favouring development of the economy of the area, which is supported by our organization with EU funds.

7. Tourism development. Promotion of a healthy, active lifestyle and sporting.

The area of the association is a perfect place for practicing all forms of tourism. It is rich in various types of water reservoirs and land enabling the development of entrepreneurship, including tourism and recreation as well as water sports and fishing. Tourist routes located in this area are an excellent place for canoeists, sailors, hikers or bikers. The Area gives an excellent chance for relaxing in peace and quiet especially for the inhabitants of all crowded urban agglomerations. Numerous historic sites and monuments are a great opportunity to cultivate cultural tourism.

The area has a well-developed tourist and recreation base, where you can take advantage of sports complexes, guarded bathing areas and water slides. All water sports enthusiasts

zum Wahrzeichen der Region, indem sie Geschmackskunst und traditionelle Rezepte zusammenbinden.

Lokale Handwerker – z. B.: Stricker, Korbmacher, Bildhauer – erschaffen Werte, die unser Verband auch nutzen möchte. Eine wichtige Rolle in der Volkskulturerhaltung spielen Gemeindekulturhäuser und -zentren, indem sie verschiedene Volksveranstaltungen, Strick- und Spitzenwettbewerbe und viele andere organisieren. Ihre materielle Basis und ehrenamtliches Engagement garantieren es, dass hiesige kulturhistorische, regionale Erbschaft nicht verschwindet. Ein paar Beweise dafür: „Zisterzienserjarmärkte“, die seit über 20 Jahren mit einem großen Erfolg organisiert werden, energiegeladene „Wianki“ („Kränze“), „Hl. Witt-Jarmärkte“, „Holzkirchen Nächte“, „Gala von traditionellen, regionalen und lokalen Produkten“, „Gołanecz-Region Tage“, „Historisch-archäologisches Volksfest“, „Lipia Góra Volksfest“, „Ethnographisches Fest“ und viele andere.

6. Die Entwicklung modernen Technologien.

Das Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” ist günstig für die Entwicklung der Wirtschaft, des Handels und der Touristik – auch im Bereiche Gastronomie und Unterkunft. Kennzeichnend für unsere Gemeinden sind: ihre sehr günstige Lage in Woiwodschaft Großpolen und ein gut entwickeltes Verkehrsnetz, das die Entwicklungsmöglichkeiten erleichtert. Sowohl nicht große Entfernung von großen Ballungsgebieten: Poznań (Posen), Gniezno (Gneisen), Bydgoszcz (Bromberg) und Piła (Schneidemühl) als auch aktive Tätigkeiten lokaler Unternehmer spornen zur Entwicklung der Region. Unser Verband unterstützt auch diese Prozesse mit unseren Operationsprogrammen.

7. Die Entwicklung der Touristik. Das Verbreiten und Promovieren der gesunden, sportlichen Lebensqualität.

Das Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” ist für fast alle Touristikformeln sehr gut geeignet. Es ist reich an verschiedene Gewässer- und Grundarten, die die Wirtschaftsentwicklung erleichtern, darin: Touristik, Erholung, Wassersport, Anglersport u. ä. Gut markierte auf dem Gebiet Wanderwege und Routen schaffen sehr gute Bedingungen für: Kanusportler, Segler, Wanderer, Radfahrer oder Autofahrer. Es gibt hier ausgezeichnete Erholungsbedingungen – in Stille und Ruhe – für Einwohner der Ballungsgebiete. Zahlreiche historische Objekte spornen zur kultur-historischen Touristik an.

Auf dem Tätigkeitsgebiet der LGR „7 Ryb” befindet sich eine gut entwickelte erholungs-touristische Basis. Dort kann

strzeżonych kąpielisk, zjeżdżalni, a miłośnicy sportów wodnych mogą uprawiać kajakarstwo, windsurfing i żeglarstwo. Miejscowe lasy są rajem dla myśliwych i grzybiarzy.

Ciągle rozwija się baza hotelarska i agroturystyczna z atrakcyjną formą wypoczynku. Warunki przyrodnicze, obiekty noclegowe i gastronomiczne oraz mnogość dobrze utrzymanych szlaków turystycznych zachęcają do aktywności mieszkańców oraz turystów. Dzięki prowadzonym programom zarybieniowym (m.in. węgorz, sandacz, lin, szczupak, duży karp) akweny wodne stanowią atrakcję dla wędkarzy.

Głównymi atrakcjami obszaru są: elektryczny wyciąg nart wodnych, syntetyczne lodowisko, zjeżdżalnie wodne w obrębie plaż, kąpieliska, kryte baseny, korty tenisowe, tor motocrossowy, motolotnie, park linowy, strzelnica, lądowisko, kompleksy sportowo-rekreacyjne (m.in. sale sportowe, stadiony, nowoczesne boiska), wypożyczalnie kajaków, łodzi, rowerów wodnych itp.

Ponadto działające na terenie kluby i stowarzyszenia umożliwiają mieszkańcom oraz turystom korzystanie z różnych dyscyplin sportowych, w tym m.in. piłki nożnej, piłki ręcznej, tenisa stołowego i ziemnego, karate, pływania, spływów kajakowych oraz tratwianych.

Na obszarze wytyczone są trasy turystyczne, które przebiegają głównie przez tereny leśne, ciekawe przyrodniczo i krajobrazowo. Przebiegające przez teren szlaki samochodowe, piesze, rowerowe i kajakowe oraz trasy wycieczkowe dają możliwość poznania licznych walorów przyrodniczych oraz historyczno-krajoznawczych terenu. Liczne ścieżki umożliwiają aktywny wypoczynek – bieganie, nordic walking, jazdę konną. Przez obszar przebiega Cysterski Szlak Rowerowy, który łączy obiekty i miejsca historyczne związane z pobytem Cystersów w północnej części Wielkopolski od początku XII w., Droga św. Jakuba, będąca częścią międzynarodowego szlaku Św. Jakuba, przygotowano Szlak Kościołów Drewnianych, który nadaje się zarówno do przejazdu samochodem, jak i wędrówek pieszych czy turystyki rowerowej.

Dla miłośników przyrody i pieszych wędrówek zostały stworzone ścieżki edukacyjne, które odkrywają wiele tajemnic przyrodniczych i historycznych. Stanowią także znakomite miejsca na lekcje przyrody dla dzieci i młodzieży.

can do kayaking, windsurfing and sailing. On the other hand local forests are a paradise for hunters and mushroom pickers.

The hotel and agrotourist base is constantly developing, getting more and more attractive for tourists. Natural conditions, accommodation and catering facilities as well as many well-maintained tourist routes encourage the activity of residents and tourists. Thanks to the stocking programs (eg eel, tench, pike, big carp), water reservoirs are attractive for anglers.

The main attractions of the area are: electric water ski lift, synthetic ice rink, water slides within the beaches, swimming pools, indoor pools, tennis courts, motocross track, moto-park, rope park, shooting range, landing field, sport and recreation complexes (including sports halls, stadiums, modern playgrounds), rental of canoes, boats, water bikes, etc.

In addition, sports clubs and associations operating in the area enable residents and tourists to try different sports, like football, handball, table tennis and terrain, karate, swimming, kayaking or rafting.

The area is full of tourist routes that run mainly through the most exciting parts of it, showing forests and beautiful landscapes. The car, pedestrian, bicycle and canoe routes as well as hiking trails that cross the area give the opportunity to learn about the many natural and historical aspects of our communes. Numerous paths allow wide spectrum of activities such as running, Nordic walking and horse riding. There is also the Cistercian Bike Trail which links monuments and historical places associated with the residency of the Cistercians in the northern part of Greater Poland since the beginning of the 12th century as well as St. Jacob Road, which is a part of the international St. Jacob Trail and the Wooden Churches Trail which is suitable for car trips, walking or cycling.

For all of those who fancy nature and hiking there have been created a lot of educational paths which reveal secrets of both nature and history. They are also great places for lessons of natural science for children and teenagers.

man verschiedene Sportkomplexe, bewachte Strandbäder, Rutschen besuchen und die Wassersportliebhaber können hier Paddelsport, Windsurfing oder Segelsport treiben. Hiesige Wälder sind ein Paradies für Jäger und Pilzsammler.

Die Hotel- und Agrotouristikbasis entwickelt sich ständig und bietet ein attraktives Erholungsangebot an. Die Naturbedingungen, Übernachtungs- und Verpflegungsmöglichkeiten und gut markierte Rad- und Wanderwege spornen Einwohner und Touristen zur aktiven Freizeitgestaltung an. Dank den Fischbrutaussetzungsprogrammen (u.a.: Aal, Sander, Schleie, großer Karpfen) sind hiesige Gewässer für Angler sehr attraktiv.

Zu den wichtigen Attraktionen gehören: ein elektrischer Wasserskiaufzug, ein Kunsteisfeld, Strandrutschen, Strandbäder, Schwimmhallen, Tennisplätze, eine Motocrossbahn, Motodracen, ein Kletterpark, ein Schießstand, ein Feldflugplatz, Sport-erholungskomplexe (u.a.: Sporthallen, Stadien, moderne Spielplätze), Boots- Tretboots- und Kanusverleihe und viele andere.

Aktive Sportvereine und Gesellschaften geben den Einwohnern und Touristen die Möglichkeit, verschiedene Sportarten zu treiben, z. B.: Fußball, Handball, Tennis und Tischtennis, Karate, Schwimmen, Padelboots- und Floßrouten.

Auf dem Tätigkeitsgebiet werden Rad- und Wanderwege abgesteckt, die meist durch Waldkomplexe und natur- und landschaftlich interessante Gebiete führen. Die Autorouten, Wanderwege, Radwege, Padelbootrouten und Ausflugsrouten geben die Möglichkeit, mehrere Natur- und Kulturvorzüge der Region kennenzulernen. Wanderwege ermöglichen aktive Erholung: Laufen, Nordic Walking, Reiten. Durch das Gebiet laufen wichtige touristischen Wege: „Zisterzienserradweg in Nordgroßpolen“, der die Orte und historische Objekte verbindet, die mit dem Aufenthalt von Zisterzienser in Nordgroßpolen von Anfang des 12 Jh. verbunden sind, „Die Route des hl. Jakobs“, die ein Teil des europäischen Jakobswegs ist, „die Route der Holzkirchen“, die sich für Auto- und Radfahrer, aber auch für Wanderer gut geeignet. Für Natur- und Wanderungsliebhaber wurden mehrere Bildungspfade erschafft, die viele Geheimnisse der Natur und Geschichte erklären. Sie sind als Stellen für Biologieunterricht für Kinder und Jugendliche sehr gut geeignet.

Miasto i Gmina Gołańcz leżą w powiecie wągrowieckim, w historycznej krainie zwanej Pałukami, nad jeziorem Smolary i rzeczką Strugą Gołaniecką. Warto tu przybyć ze względu na czyste środowisko i niezapomniane widoki. Krajobraz ukształtował się podczas ostatniego zlodowacenia. Klasycznym przykładem działań lodowca jest Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka ciągnąca się na północ od Gołańczy i rozciągająca się aż do Wągrowca, obejmując liczne jeziora, które łączy Struga Gołaniecka. Rynna Strugi Gołanieckiej tworzy obszar chronionego krajobrazu, który obejmuje okolice Gołańczy i związanego z nią Podjezierza i Laskownicy Małej. Na terenie gminy występują również liczne parki przydworskie. Do najciekawszych i najlepiej zachowanych należą: park w Smogulcu – w dawnej posiadłości Mielżyńskich i Hutten-Czapskich oraz park w Czeszewie przy dworze wybudowanym dla Karola Libelta. Herbem Gołańczy jest otwarta brama z basztą. W bramie widnieje napis „porta patens esto” („brama niech zawsze będzie otwarta”). W mieście warto zobaczyć liczne zabytki, a wśród nich:

► **zamek rycerski Pałuków** usytuowany na wschód od miasta, na płn.-wsch. brzegu jeziora Smolary. Otoczony niegdyś wodami i zalewowymi łąkami jest przykładem nizinnego, trudno dostępnego zamku rycerskiego typu wieży mieszkalno-obronnej. Prawdopodobnie powstał z inicjatywy włocławskiego biskupa Macieja z Gołańczy z rodu Pałuków. W 1656 r. miała miejsce historyczna obrona zamku przed Szwedami, którzy w wyniku użycia artylerii bramę zamkową zburzyli, mieszkańców wymordowali, a sam zamek częściowo wypalili. W końcu XVII w. usunięto zniszczenia i zamek przebudowano. Zamek zyskał wówczas nową funkcję – rezydencjalną. Zamieszkanym był do początku XIX wieku.

► **kościół pobernardyński** wzniesiony w stylu gotyckim ok. 1500 r. jako kościół jednonawowy, przebudowany w XVII w. na planie krzyża. W jego podziemiach pochowana została m.in. Kunegunda z Drwęskich Wybicka (pierwsza żona Józefa Wybickiego – autora słów hymnu narodowego), a przy kościele w ostatnich latach postawiono grobowiec ze szczątkami osób poległych w 1656 r. w obronie gołanieckiego zamku.

► **kościół św. Wawrzyńca** z 1934 r. zbudowany w stylu neoklasycystycznym, trójnawowy z dwoma bocznymi barokowymi ołtarzami z wizerunkami św. Wawrzyńca i św. Rocha.

Gołańcz Town and Municipality are located in Wągrowiec Poviát, in a historic land called Pałuki, at Smolary lake and Struga Gołaniecka river. It is worth visiting due to the clean environment and unforgettable views. The landscape was formed during the last glaciation. Gołaniecko-Wągrowiecka Tunnel Valley, stretching to the north from Gołańcz and spreading to Wągrowiec, covering numerous lakes linked by Struga Gołaniecka, is a classic example of glacial activity. The Tunnel Valley of Struga Gołaniecka is a protected landscape area, which covers the surroundings of Gołańcz as well as related Podjezierze i Laskownica Mała. There are also numerous manor parks within the municipality. The most interesting and better preserved ones include: a park in Smogulec – in the former estate of Mielżyńscy and Hutten-Czapsky, and a park in Czeszew attached to a manor built for Karol Libelt. The coat of arms of Gołańcz features a gate with a tower. There is an inscription: “porta patens esto” (“make the gate always open”) in the gate. The town has numerous monuments that are worth seeing, including:

► **the knight castle of Pałukowie** family, situated to the east of the town, to the north-east of the coast of Smolary lake. Once surrounded by waters and flooded meadows, it is an example of a lowland, hardly accessible knight castle, resembling a residential and defensive tower. It was probably built on the initiative of Maciej from Gołańcz of Pałukowie family, a bishop of Włocławek. 1656 saw a historical defence of the castle against the Swedes, who destroyed the castle gate using artillery, killed the residents and partially burned the castle. At the end of the 17th century, the damage was repaired and the castle was reconstructed. The castle gained a new – residential function at that time. It was inhabited up to the beginning of the 19th century.

► **a post-Bernardine church** erected in a Gothic style in ca. 1500 as a single-nave church, reconstructed in the 17th century on a cross plan. Kunegunda Wybicka from Drwęcscy family (the first wife of Józef Wybicki – the author of the words of the national anthem) was buried in the vault, and a tomb with the remains of those who were killed in 1656 defending the castle of Gołańcz was built by the church recently.

► **St. Wawrzyniec Church** of 1934, in Neoclassical style, with three naves and two side Baroque altars with effigies of St. Wawrzyniec and St. Roch.

There is a beautifully forested market at the centre of the town, outlined in the form of an irregular rhombus with per-

Die Stadt und die Gemeinde Gołańcz befinden sich im Landkreis Wągrowiec, im historischen Land Pałuki, am Smolary-See und am Fluss Struga Gołaniecka. Es lohnt sich wegen der sauberen Umgebung und der unvergesslichen Aussichten hierher zu kommen. Die Landschaft wurde während der letzten Vereisung geformt. Ein klassisches Beispiel für Gletscheraktivitäten ist die Gołaniecko-Wągrowiecka Rinne, die sich von Norden Gołańcz und bis nach Wągrowiec erstreckt und zahlreiche Seen umfasst, die die Struga Gołaniecka verbindet. Struga-Gołaniecka-Rinne bildet ein Landschaftsschutzgebiet, das den Bereich von Gołańcz und verwandten Podjezierze und Laskownica Mała umfasst. Auf dem Gebiet der Gemeinde befinden sich auch zahlreiche Hofparks. Die interessantesten und am besten erhaltenen sind: der Park in Smogulec – in den ehemaligen Landgütern von Familie Mielżyński und Hutten-Czapski und der Park in Czeszew in der Nähe des für Karol Libelt erbauten Herrenhauses. Das Wappen von Gołańcz ist ein offenes Tor mit einem Turm. Im Tor befindet sich die Inschrift „Porta patens esto” („Das Tor soll immer offen stehen”). In der Stadt lohnt es sich, zahlreiche Denkmäler zu besichtigen:

► **Ritterburg der Adelsfamilie Pałuk**, östlich der Stadt, am Nordostufer des Smolary-Sees gelegen. Einst von Wasser und Auenwiesen umgeben, ist sie ein Beispiel für eine tief gelegene, schwer zugängliche Ritterburg vom Typ Wohn- und Wehrturm. Es ist wahrscheinlich, dass es auf Initiative von Bischof Maciej von Gołańcz, der Familie Pałuk, gegründet wurde. Im Jahre 1656 kam es zur historischen Verteidigung der Burg gegen die Schweden, die das Tor der Burg durch Artillerie zerstörten, ihre Bewohner ermordeten und die Burg selbst teilweise niederbrannten. Ende des 17. Jahrhunderts wurde der Schaden beseitigt und die Burg wieder aufgebaut. Damals erhielt die Burg eine neue Funktion – eine Wohnfunktion. Sie war bis Anfang des 19. Jahrhunderts bewohnt.

► **St. Bernhardiner Kirche** im gotischen Stil um 1500 als einschiffige Kirche errichtet, im 17. Jahrhundert mit kreuzförmigem Umriss umgebaut. Kunegunda Wybicka, geb. Drwęska (die erste Frau von Józef Wybicki, dem Autor der Worte der Nationalhymne) wurde in ihrem Keller begraben, und in den letzten Jahren wurde in der Nähe der Kirche ein Grabmal mit den Überresten der 1656 zur Verteidigung der Burg Gołańcz getöteten Menschen errichtet.

► **Kirche des St. Laurentius** vom Jahr 1934 im neoklassizistischen Stil errichtet, dreischiffig mit zwei seitlichen Barockaltären mit Bildern von St. Laurentius und St. Rochus.

Im Stadtzentrum befindet sich ein schön bewaldeter Marktplatz in Form einer unregelmäßigen Raute, die senkrecht

W centrum miasteczka znajduje się pięknie zadrzewiony rynek wytyczony w kształcie nieregularnego rombu z dochodzącymi do niego prostopadle uliczkami. Zabudowa rynku pochodzi z końca XIX w., a rzeźba św. Wawrzyńca z 1925 roku postawiona w centralnym punkcie rynku jest jedną z nielicznych zachowanych rzeźb wielkopolskiego rzeźbiarza Marcina Rożka.

Miłośników wojskowych fortyfikacji zapraszamy do schronów bojowych Armii „Poznań” z roku 1939, usytuowanych wzdłuż drogi polnej Gołańcz – Podjezierze biegnącej w dolinie Strugi Gołanieckiej, a pobudowanych w ramach działań obronnych na odcinku Wągrowiec – Gołańcz – Kcynia.

W gminie warto odwiedzić:

► **Czeszewo**, gdzie znajduje się kościół św. Andrzeja, wzniesiony ok. 1500 r., w podziemiach którego pochowany został Karol Libelt. W pobliżu usytuowany jest piętrowy dwór Karola Libelta z czterokondygnacyjną wieżą boczną, pobudowany w latach 1859-1860 wg projektu Wiktora Stabrowskiego z Kcyni.

► **Chojnę** z kościołem szachulcowym z 1776 r., jedynym takim obiektem w gminie.

► **Smogulec** i kościół, który istnieje od 1619 r., a pobudowany został przez Jana Wierzbietę Smoguleckiego. Jest to perła renesansowa Wielkopolski ze Złotą Kaplicą Hutten-Czapskich, krytą kopułą wzorowaną na kopule zyguntowskiej na Wawelu. Wewnątrz znajdują się m.in. malowidła Makarewicza z Krakowa oraz rzeźbiony chór z piaskowca.

W Gołańczy działa Klub Sportowy ZAMEK, który prowadzi zajęcia w trzech sekcjach: piłce nożnej, podnoszeniu ciężarów i piłce siatkowej. W 2009 r. otwarto nowe boisko ORLIK, a w 2017 r. nowy Kompleks Sportowo-Rekreacyjny im. św. Jana Pawła II.

W Gołanieckim Ośrodku Kultury – Regionalnej Izbie Tradycji mieści się Punkt Informacji Turystycznej miasta i gminy, gdzie można nabyć regionalne wydawnictwa oraz zwiedzić wystawę dotyczącą przeszłości miasta i regionu, a Gołaniecki Ośrodek Kultury wraz z biblioteką jest centrum kultury dla mieszkańców.

Życie społeczne w Gołańczy skupia się wokół licznych prężnie działających organizacji i stowarzyszeń. Corocznie w czerwcu obchodzone są Dni Ziemi Gołanieckiej, podczas których odbywa się wiele imprez środowiskowych, koncertów, zawodów sportowych itp. Obecnie miasto i gmina Gołańcz dynamicznie się rozwija. Powstaje wiele nowych inwestycji służących mieszkańcom, m.in. przebudowywane są drogi, ulice, trwa rozbudowa szkoły w Gołańczy, a na wioskach budowa nowych świetlic wiejskich.

pendicular streets leading to it. Market buildings date back to the end of the 19th century, and the statue of St. Wawrzyniec of 1925 erected at the central point of the market is one of few statues of Marcin Rożek, a sculptor from Wielkopolska Voivodeship, that have survived.

Enthusiasts of military fortifications can visit the bunkers of “Poznań” army of 1939, situated along Gołańcz-Podjezierze field track running in Struga Gołaniecka valley, built during the military activity at Wągrowiec-Gołańcz-Kcynia section.

Places worth visiting:

► **Czeszewo**, where St. Andrzej church erected in ca. 1500 is situated. Karol Libelt was buried in the vault of the church. Nearby, a multi-storey manor of Karol Libelt with a four-storey side tower is located. It was erected in the years 1859-1860 and designed by Wiktor Stabrowski from Kcynia.

► **Chojna** with a half-timbered church of 1776, the only such facility in the municipality.

► **Smogulec** and a church erected in 1619 by Jan Wierzbietę Smogulecki. It is a renaissance pearl of Wielkopolska with a Golden Chapel of Hutten-Czapski, covered with a dome modelled on the Sigismund’s Chapel of the Wawel Cathedral. Inside, there are, among other things, paintings by Makarewicz from Krakow and a carved organ gallery made of sandstone.

ZAMEK Sports Club in Gołańcz organises classes in three sections: football, weightlifting and volleyball. A new ORLIK pitch was opened in 2009, and in 2017 – a new St. John Paul II Sports and Recreation Centre.

In Gołańcz Culture Centre – the Regional Tradition Chamber, there is a tourist Information Point of the town and municipality, where one can buy regional publications and see an exhibition related to the past of the town and the region, whereas Gołańcz Culture Centre with a library serves as the centre of culture for the residents.

The social life in Gołańcz is centred around numerous thriving organisations and associations. Every year in June, Gołańcz Land Days are celebrated through numerous community events, concerts, sports contests etc. Gołańcz town and municipality is currently developing very dynamically. Numerous investment projects for the residents are implemented, including the reconstruction of roads and streets, the expansion of the school in Gołańcz and the construction of new village youth clubs.

zu den Straßen verläuft. Der Umbau des Marktplatzes geht auf das Ende des 19. Jahrhunderts zurück, und die Skulptur des heiligen Laurentius von 1925, die in der Mitte des Platzes steht, ist eine der wenigen erhaltenen Skulpturen des großpolnischen Bildhauers Marcin Rożek.

Die Liebhaber der militärischen Befestigungen sind zu den Kampfunterkünften der Armee „Poznań” von 1939 eingeladen, die sich entlang der Feldstraße Gołańcz – Podjezierze im Tal von Struga Gołaniecka befinden und im Rahmen der Verteidigungsaktivitäten auf der Strecke Wągrowiec-Gołańcz-Kcynia gebaut wurden.

In der Gemeinde ist es einen Besuch wert:

► **Czeszewo**, wo sich die Andreaskirche befindet, die um 1500 errichtet wurde und in deren Keller Karol Libelt begraben wurde. In der Nähe befindet sich ein einstöckiges Herrenhof von Karol Libelt mit einem vierstöckigen Seitenturm, erbaut zwischen 1859 und 1860, entworfen von Wiktor Stabrowski aus Kcynia.

► **Chojna** mit einer Flechtwerkkirche von 1776, dem einzigen solchen Gebäude in der Gemeinde.

► **Smogulec** und eine Kirche, die seit 1619 existiert und von Jan Wierzbietę Smogulecki erbaut wurde. Es ist eine Renaissance-Perle Großpolens mit der Goldenen Kapelle der Familie Hutten-Czapski und einer überdachten Kuppel nach dem Vorbild der Kuppel der Waweler Sigismundkapelle. Im Inneren befinden sich u.a. Gemälden von Makarewicz aus Krakau und ein gemeißelter Sandsteinchor.

In Gołańcz gibt es den Sportverein ZAMEK, der Unterricht in drei Sektionen führt: Fußball, Gewichtheben und Volleyball. Im Jahr 2009 wurde ein neues ORLIK-Spielfeld und im Jahr 2017 ein neuer Johannes Paul II Sport- und Freizeitkomplex eröffnet.

Im Kulturzentrum Gołańcz – Die Regionale Kammer der Tradition befindet sich das Touristeninformationszentrum der Stadt und Gemeinde, wo Sie regionale Publikationen kaufen und eine Ausstellung über die Vergangenheit der Stadt und der Region besuchen können; das Kulturzentrum Gołańcz mit seiner Bibliothek ist ein Kulturzentrum für die Einwohner.

Das soziale Leben in Gołańcz konzentriert sich auf zahlreiche blühende Organisationen und Verbände. Jedes Jahr im Juni werden Tage des Gebiets Gołańcz gefeiert, bei denen viele Umweltveranstaltungen, Konzerte, Sportwettbewerbe usw. stattfinden. Derzeit entwickeln sich die Stadt und die Gemeinde Gołańcz dynamisch. Viele neue Investitionen werden getätigt, um den Bewohnern zu dienen, darunter der Wiederaufbau von Straßen und Wegen, der Ausbau der Schule in Gołańcz und der Bau neuer Aufenthaltsräume in den Dörfern.

Margonin to niewielkie miasto w północnej Wielkopolsce położone na zachodnim skraju Pałuk, nad północnym brzegiem Jeziora Margonińskiego. Powstał z niewielkiej osady istniejącej już we wczesnym średniowieczu. Nazwa związana jest z okresem cysterskim, kiedy to osada pełniła rolę służebną dla klasztoru w Łeknie. Margo po łacinie oznacza krawędź lub kraniec. Margonin jest jedną z pięciu gmin powiatu chodzieskiego w województwie wielkopolskim. Atutem miasta i gminy jest charakter rolniczy oraz lokalizacja wśród jezior i lasów. Już w latach międzywojennych miasto postawiło na turystykę i wypoczynek. Atrakcyjne tereny łowieckie przyciągały myśliwych z kraju i z zagranicy. Nie mały w tym udział miała Państwowa Szkoła dla Leśniczych, ciesząca się dużą renomą w II Rzeczypospolitej. Rolniczo-turystyczny charakter miasta i gminy pozostał do dzisiaj, wzbogacony o infrastrukturę sprzyjającą środowisku. Na atrakcyjność gminy Margonin wpływa położenie wśród lasów i jezior stwarzających doskonałe warunki nie tylko do wypoczynku i uprawiania sportów wodnych, ale także turystyki pieszej, rowerowej, konnej oraz wędkarstwa, myślistwa i grzybobrania.

Turystyczne atrakcje gminy Margonin:

► **Kościół parafialny pod wezwaniem św. Marcina w Żoniu** – kościół żeński istniał już w 1243 r. Świątynia żeńska jest orientowana, posiada konstrukcję szkieletową wypełnioną cegłą i ceglana fasadę. Jest ona jednonawowa z węższym prezbiterium zamkniętym wielobocznie.

► **Kościół św. Wojciecha w Margoninie** – istnieje od XII w. Pierwotnie drewniany, później murowany. Obecny wygląd kościoła zawdzięcza Annie Cieciorskiej, która w latach 1753-1755 odbudowała go w stylu późnobarokowym. W ołtarzu głównym znajduje się łaskami słynący obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem z początku XVII wieku. W podziemiach kościoła spoczywa fundatorka i jej rodzina.

► **Zespół pałacowo-parkowy w Próchnowie** – powstał w 1789 r. w Próchnowie jako letnia rezydencja. Przebudowa pałacu nastąpiła w latach 1867-1874. Z tego okresu do dzisiaj zachował się podstawowy obrys budynku oraz fronton główny z herbami rodzin Skórzewskich i Potulickich. Po II wojnie światowej w pałacu umieszczono przedszkole, bibliotekę publiczną, a pozostałe pomieszczenia zmieniono na kuchnię, stołówkę i mieszkania dla pracowników PGR. W latach dziewięćdziesiątych

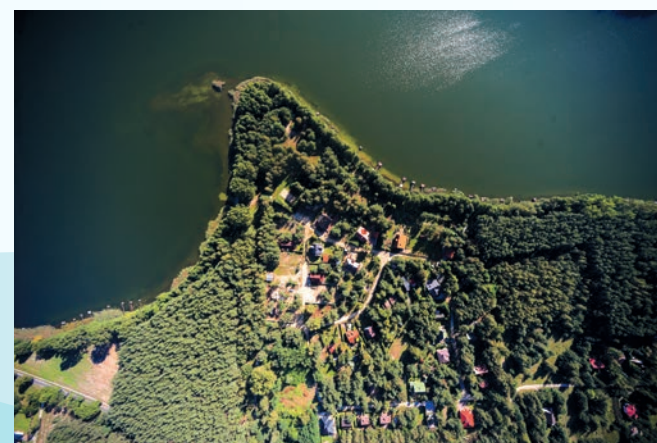
Margonin is a small town in northern part of Greater Poland, located on the western edge of Pałuki region and on the northern shore of Margoninskie Lake. It was created from a small settlement that already existed in the early Middle Ages. The name "Margonin" is related with the Cistercian period, when the vilage served as a servant to the monastery in Łekno. In latin Margo means edge or end. Margonin is one of five communes of the Chodzieski powiat located in the Greater Poland Voivodeship. The advantage of the city and the commune is the agricultural nature and location between many lakes and forests. The city focused on tourism and relax during already interwar years. Attractive hunting grounds lured many hunters both from the country and from abroad. Important part in these procedures had The State School for Foresters which has had a great reputation during those Times. Both city and the whole commune kept their Agro-Tourism character until today extended by environmentally friendly infrastructure. The attractiveness of the Margonin commune is it's location among forests and lakes that opens up wide variations of activities like water sports, biking but also for hiking, horse riding as well as fishing, hunting and mushroom picking.

Tourist attractions of the Margonin commune:

► **The Saint Marcin's parish church in Żoń**, that already existed in 1243. This temple has a skeleton structure filled with bricks as well as brick fasade. It is single-nave church with a narrow presbytery.

► **St. Wojciech church In Margonin** – existing since the 12th century. Originally wooden, bricked later. Today's appearance of the church owes Anna Cieciorska, who in 1753-1755 rebuilt it in the late baroque style. In the main nave there is a famous painting of Our Lady and The Child from the beginning of the 17th century. The founder and her family are buried in the church undergrounds.

► **Palace and park complex in Próchnów** – was build in 1789 in Próchnów as a summer residence. The reconstruction of the palace took place in the years 1867-1874. From that time until today, the shape of the bulding as well as the main facade with Skórzewski and Potulicki family crests have been preserved. After the World War II, a kindergarten and a public library was placed inside the palace, and the remaining rooms were changed into a kitchen, canteen and apartments for farm employees. In the nineties, Środowiskowy Hufiec Pracy became the owner of the

Margonin ist eine Kleinstadt in Nordgroßpolen und liegt am westlichen Rand der Region Pauki, am nördlichen Ufer des Margonin Sees. Es entstand aus einer kleinen mittelalterlichen Siedlung. Der Name ist mit den Zisterziensern verbunden, als die Siedlung eine dienstliche Rolle bei dem Kloster in Łekno spielte. Margo kommt aus dem Lateinischen und bedeutet: Rand oder Ende. Margonin ist eine von fünf Gemeinden des Landkreises Chodzież aus der Woiwodschaft Posen. Die dominierende Landwirtschaft und die Lage in mitten von Seen und Wäldern kann man als Vorzug betrachten. Schon zu Zeiten zwischen den zwei Kriegen traf die Stadt die Entscheidung, den Tourismus und Erholungswert zu entwickeln. Hervorragende Jagtgebiete lockten die Jäger aus dem In- und Ausland zu einem besuch nach Margonin. Eine bedeutende Rolle spielte dabei die hiesige staatliche Jagdschule, die eine grosse Anerkennung in der II Republik Polens fand.

Der agrar-touristische Charakter der Stadt und der Gemeinde blieb bis heute erhalten, zusätzlich entstand nur dazu eine naturfreundliche Infrastruktur. Die attraktive, günstige Lage unter Seen und Wäldern erschafft hier ausgezeichnete Bedingungen – nicht nur für die Erholung und Wassersport – aber auch für Wanderer, Radfahrer, Reiter, Angler, Jäger und Pilzensucher.

Touristische Sehenswürdigkeiten der Gemeinde Margonin:

► **Die Pfarrkirche des hl. Martins in Żoń** aus dem Jahr 1243. Der Tempel ist orientiert, hat eine Fachwerkkonstruktion mit dem Mauerwerk aus Ziegelsteinen und eine Ziegelsteinfassade. In dem Grundriss ist er einschiffig mit dem etwas engeren, vieleckig geschlossenen Altarraum.

► **Hl.-Wojciech (Adalberg) Kirche in Margonin** – sie stammt aus dem XII Jh. Ursprünglich war sie aus Holz, später wurde sie gemauert. Das heutige Aussehen verdankt die Kirche der Gräfin Anna Cieciorska, die sie in Jahren 1753-1755 im spätbarocken Stil erbauen ließ. Im Hauptaltar befindet sich das gesegnete Gemälde der Madonna mit dem Jesuskind aus dem Anfang des XVII Jh. Im Kellergeschoss ruht die Stifterin und ihre Familie.

► **Ein Schloss- und Parkkomplex in Próchnowo** – as Schloss entstand im Jahre 1789 als Sommerresidenz. Der Umbau des Schlosses erfolgte in Jahren 1867-1874. Von jener Zeit bis heute ist der Umriss des Schlosses und das Hauptfront mit den Wappen der Familien Skórzewski und Potulicki nicht verändert worden. Nach dem II Weltkrieg wurden im Schloss ein Kindergarten und eine öffentliche Bibliothek untergebracht. Übrig gebliebene Räume wurden in eine Küche, eine Kantine und Wohnungen für

właścicielem pałacu stał się Środowiskowy Hufiec Pracy. W 2004 r. zmodernizowano pomieszczenia pałacowe i rozbudowano jego prawe skrzydło. Pałac otoczony jest wspaniałym parkiem z ciekawymi okazami drzewostanu i trzema stawami. Park powstał w I połowie XIX w. Jego powierzchnia wynosi 12 ha. Rosną w nim kasztanowce, robinie akacjowe, brzozy brodawkowate, topole czarne, dęby szypułkowe, lipy szerokolistne i wierzby płaczące.

► **Głaz narzutowy „Zaklęta karczma”** – nieopodal Próchnowa, na terenie nieistniejącej już wsi Ofelia, znajduje się olbrzymich rozmiarów i fantastycznych kształtów głaz narzutowy. Ten polodowcowy głaz o obwodzie ponad 12 m, zwany „Zaklętą karczmą”, jest atrakcyjnym pomnikiem przyrody, często odwiedzany przez miejscowych i turystów.

► **Pałac i park dworski w Margoninie** – neogotycki pałac wzniesiony w latach 1842-1852 jako połączenie neogotyku (baszta) i neorenesansu (dekoracje). Park dworski w Margoninie z uwagi na cenne zadrzewienie oraz układ przestrzenny został uznany wraz z pałacem jako zabytek. Park został założony w 1788 r.

► **Zabytkowa Aleja Lipowa w Margoninie** – aleja lipowa została zasadzona w 1765 r. Gen. Franciszek Skórzewski dla upamiętnienia 10 rocznicy swego ślubu z Marianną Ciecorską posadził na planie krzyża dwie aleje lipowe, liczące ponad 600 drzew. Aleja lipowa jest chronionym pomnikiem przyrody.

► **Jezioro Margonińskie** – jedno z największych jezior w Wielkopolsce, rynnowe, zasilane przez rzekę Margoninkę. Należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci”. Zajmuje powierzchnię 215,4 ha, jego długość wynosi 5,5 km, szerokość pomiędzy 250 a 900 m. W najgłębszym miejscu sięga 19 m. Północna część jeziora położona jest w granicach miasta. Jest największą atrakcją regionu ze względu na wyciąg nart wodnych wraz z kompleksem zjeżdżalni. Od 2013 roku można korzystać z kompleksu zjeżdżalni wodnych wraz z placem zabaw dla dzieci. Obiekt ten doskonale wpisuje się w szereg działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczeństwa. Przedsięwzięcie to znajduje się obok elektrycznego wyciągu nart wodnych. Jest to wyciąg typu Rixen o długości 960 m i wysokości linii głównej 10 m. W skład wyciągu wchodzi także wakepark, na którym rozmieszczone są przeszkody: rura, kicker M, kicker XL, slider flat, slider 12 m oraz rooftop. Każda przeszkoda jest innego wymiaru.

palace. In 2004, the palace rooms were modernized and its right wing got expanded. The palace is surrounded by a magnificent park with interesting tree types and three ponds. The park was created in the first half of the 19th century and its area is 12 hectare. It grows chestnuts, acacias, papillary birches, black poplars, oaks, broad-leaved limes and also weeping willows.

► **The erratic boulder “Enchanted Inn”** – not far from Próchnów, in the small, no longer existing Ofelia village, there is a huge boulder of enormous size and fantastic shapes. This post-glacial boulder with a circumference of over 12 m, called the “Enchanted Inn” is an attractive natural monument, often visited by locals and tourists.

► **Palace and manor park in Margonin** – neo-gothic palace built in 1842-1852 as a combination of neo-Gothic (tower) and neo-Renaissance (ornaments). The park on the other hand was recognized as a monument due to its valuable trees types and spatial layout. The park was founded in 1788.

► **Historic Lipowa Avenue in Margonin** – the lime tree alley was planted in 1765. Two linden alleys with more than 600 trees on the cruciform plan were planted by Gen. Franciszek Skórzewski to honour the 10th anniversary of his wedding with Marianna Cieciorska. Lime alley is a protected natural monument.

► **Margonskie Lake** – one of the largest lakes in Wielkopolska supplied by the Margoninka River, pipe lake type. It belongs to the Protected Landscape Area called “Dolina Noteci”. It covers the area of 215.4 hectare, its length is 5.5 km and the width is between 250 and 900 m. It reaches 19 m in the deepest place. The northern part of the lake is located within the city limits. It is the biggest attraction of the region due to the Water-skiing lift and many water slides. Since 2013, you can use the water slides complex with a playground for children. This facility perfectly fits into a series of actions aimed at stimulating public activity. The playground, water slides and water – skiing lift are all located next to each other. It is a Rixen lift with a length of 960 m and a height of the main line – 10 m.

The lift also includes a Wake park, with many obstacles such as: pipe, kicker M, kicker XL, slider flat, slider 12 m, and rooftop. Each obstacle is a different size.

Mitarbeiter der hiesigen staatlichen Landwirtschaft umgewandelt. In den 90iger Jahren ging der Besitz des Schlosses an eine soziale Arbeitsorganisation. Im Jahre 2004 traf man in Räumen Renovierungsmaßnahmen und baute den rechten Schlossflügel aus. Die Umgebung des Schlosses schafft ein wunderbarer Park mit interessanten Bäumen und drei Teichen. Der Park entstand am Anfang des XIX Jh. und nimmt eine Fläche von 12 ha. Dort wachsen Kastanien, Akazien, Birken, schwarze Pappeln, Eichen, breitblättrige Linden und Trauerweiden.

► **Der Findling „Zaklęta Karczma” („Zauberwirthshaus“)** – in der Nähe vom Dorf Próchnowo im schon nicht mehr existierenden Ort Ofelia befindet sich ein Findling, der ein imposantes Ausmaße und fantastische Form hat. Der postglaziale Stein – im Umfang von über 12 m – „Zauberwirthshaus“ genannt, ist ein interessantes Naturdenkmal und eine große touristische Attraktion.

► **Der Palast und der Hofpark in Margonin** – er wurde in Jahren 1842-1852 im gemischten Stil errichtet – die neogotische Bastei und Renaissance Dekorierung. Der Hofpark, gegründet im Jahr 1788, wurde wegen wertvollen Baumarten und der Komposition zum Denkmal.

► **Die unter Denkmalschutz stehende Lindenallee in Margonin** – die Lindenallee wurde im Jahre 1765 angepflanzt. General Franciszek Skórzewski ließ zum 10-Jubiläum seines Hochzeitstages mit Marianna Cieciorska ein Naturdenkmal auf dem Plan in Form eines Kreuzes entstehen, hierbei entstanden zwei Aleen, in denen 600 Lindenbäume verpflanzt wurden.

► **Margońskie Rinnensee** – der See gehört zu den größten Seen in Großpolen. Er wird durch den Fluss Margoninka versorgt und gehört zum Naturschutzpark „Dolina Noteci” („Netzetal”). Der See nimmt eine Fläche von 215,4 ha, ist 5,5 km lang und 250 bis 900 Meter breit. Die tiefste Stelle misst 19 m. Das nördliche Ufer befindet sich in der Stadtgrenze. Er gehört zu den größten Attraktionen in der Region, denn es gibt hier einen Wasserski-aufzug mit einem Komplex von Rutschbahnen. Der Aufzug – Modell Rixen – ist 960 m lang und 10 m hoch, hat einen sog.

Wakepark mit verschiedenen Hindernissen (das Rohr, Kicker M, Kicker XL, slider flat, slider 12 m und Roof Top), jedes Hindernis hat eine andere Größe. Seit 2013 gibt es hier auch einen Spielplatz für Kinder. Das Wassersportobjekt aktiviert die Einwohner und ist eine touristische Attraktion.

Gmina Oborniki to 340 km² powierzchni, 32 tysiące mieszkańców i niezliczone perspektywy dla rozwoju społecznego, biznesu oraz turystyki.

Oborniki szczycą się również atrakcyjną ofertą wypoczynkową. Turystów nęcą ciekawe propozycje aktywnego spędzania czasu:

nadrzeczna lokalizacja otwierająca szerokie spectrum sportów wodnych, leśne tereny bogate w ścieżki piesze i rowerowe, czy nowoczesny kompleks rekreacyjny z krytym basenem i multimedialną jeżdźalnją, brodzikiem oraz ogromnym jacuzzi. Miłośników sportów ekstremalnych zachwyci jeden z najlepszych w Europie torów motocrossowych, park linowy, bądź możliwość spojrzenia na miasto z motolotni.

Oborniki oczarowują również zwolenników mniej emocjonującego wypoczynku. Doceniają oni prozdrowotny mikroklimat, fascynujące miejsca i ciekawe zabytki. Odkrywać można je choćby spacerując ścieżką historyczno-dydaktyczną wiodącą szlakiem najbardziej wyjątkowych miejsc gminy Oborniki.

Wspaniałą formą odpoczynku dla osób spragnionych ciszy, świeżego powietrza i ucieczki od miejskiego zgiełku jest prężnie rozwijająca się w naszej gminie turystyka wiejska. Właściciele gospodarstw agroturystycznych zachęcają swą ofertą również miłośników czynnego wypoczynku, a także amatorów lokalnych specjalistów.

W pałecie możliwości, jakie daje nasz region, odnaleźć można również szereg wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Obornickie biegi czy coroczny maraton MTB, wiodący trasami największego zwarteo kompleksu leśnego Niziny Wielkopolskiej – Puszczy Noteckiej, przyciągają uczestników z całej Polski.

Ponadlokalną sławę zyskały też obchodzone w drugiej połowie czerwca Dni Obornik. Od lat swą magią wzruszają Obornickie Wianki, lecz niemniej zachwytów wzbudza finałowa impreza – Niedziela ze Smakiem. Pokazy kulinarne, degustacje, konkursy, a także muzyka, rękodzieło i animacje dla najmłodszych – to wszystko znajduje się w każdym jej programie.

Siłą gospodarczą gminy jest ponad 2000 małych i średnich przedsiębiorstw, które najliczniej powstawały w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Dziś mają one już ugruntowaną pozycję, stale jednak udoskonalają swoje technologie, zdobywają

Oborniki Commune – an area of 340 square kilometers, 32 000 inhabitants and countless opportunities for social development, business and tourism.

Oborniki are also famous for an attractive Holiday offer. Tourists are attracted by interesting offers of active spending their free time such as: the riverside location that opens up a wide spectrum of water sports, forest areas full of walking and cycling paths, or a modern recreational complex, with an indoor pools, water slide, and a huge jacuzzi inside. Extreme sports enthusiasts will be delighted to see and try one of the best motocross tracks in Europe, a rope park, or to look at the city from a hang glider.

Oborniki will also charm all lovers of less exciting forms of rest. They value the healthy microclimate, fascinating places and interesting monuments. You can discover them for example by choosing to walk along the educational path on which the most unique places of the Oborniki commune are located.

A great relaxation form for those who enjoy silence, fresh air and want to escape from city noise for a while is the rural tourism that is growing up in our commune. Agritourism farm owners target their offer both to active recreation enthusiasts as well as lovers of local specialties.

You can also find a number of cultural, recreational and sports events being really popular at our region. Oborniki runs, or the yearly MTB marathon, which route leads through the largest forest complex of the Wielkopolska Lowland – Notecka Forest, lure competitors from all over Poland.

The Days of Oborniki celebrated in the second half of June also became overly famous. For years visitors can admire the magic of Obornickie Wianki as well as the final party called Niedziela ze Smakiem (Sunday with taste). Culinary shows, tastings, lottery as well as music, crafts and animations for the youngest are all included in its program.

The economic strength of the commune is over 2,000 small and medium-sized companies, most of which were built in the nineties of the last century. Today, they already have a well-established position, but they constantly improve their technologies and obtain certificates that confirms the quality of their products. They also perform very well on European markets. Good localisation and friendly development conditions were also appreciated by large global brands, such as DT SWISS,

Die Gemeinde Oborniki nimmt eine Fläche von 340 km² ein, zählt 32 tausend Einwohner und bietet unzählbare Perspektiven für die soziale Entwicklung, den Unternehmungsgeist und die Touristik.

Oborniki ist auch stolz auf sein Erholungsangebot. Die Touristen werden durch interessante Angebote für attraktive Freizeitgestaltung verlockt: zahlreiche Wassersportarten am Ufer des Flusses Wartha, Waldkomplexe, die reich an Wander- und Radwegen sind, ein modernes Erholungszentrum mit einer Schwimmhalle, einer multimedialen Rutsche, einem Schwimmbad für Kinder und einem riesigen Jacuzzi und, und, und. Für Extremsportartenfans haben wir eine der besten in Europa Motocrossbahne, einen Kletterpark oder Motodrachenfänge über die Stadt.

Oborniki kann auch die bezaubern, die sich nicht so extrem erholen wollen. Sie können durch den historisch- didaktischen Pfad entlang wandern, indem sie das gesundheitliche Mikroklima genießen und interessante Sehenswürdigkeiten entdecken.

Für die, die Ruhe und frische Luft hochschätzen und mal Abstand von der Alltagshektik halten möchten, haben wir ein reiches Angebot von der sich rasch entwickelnden Agrotouristik. Die Bauernhofbesitzer bieten den Gästen eine aktive Freizeitgestaltung und lokale Leckereien an.

Auf unserer Palette von Möglichkeiten kann man auch verschiedene Kultur- Erholungs- und Sportveranstaltungen finden. „Oborniker Laufwettbewerbe“ oder Marathonlauf MTB, der durch den größten Waldkomplex in Großpolen – „Puszcza Notecka“ („Netze Urwald“) führt, ziehen die Teilnehmer aus dem ganzen Polen heran.

Einen überlokalen Ruhm gewannen „Dni Obornik“ („Oborniker Tage“), die in der zweiten Hälfte Juni stattfinden. „Obornickie Wianki“ („Oborniker Kränze“) ergreifen jedes Jahr die Zuschauer, die finale Veranstaltung – „Sonntag mit Geschmack“ – bezaubert sie. Gastronomische Vorführungen, Kostproben, verschiedene Wettbewerbe, Musik, Handwerker, Veranstaltungen für Kinder – das alles kommt jedes Jahr vor.

Die Stärke der Gemeinde schaffen über 2.000 kleine und mittlere Unternehmen, die meist in 90-iger des 20. Jh. entstanden. Heutzutage haben sie schon eine feste Stelle auf dem Wirtschaftsmarkt aber sie verbessern immer ihre technologische Ausstattung, gewinnen wertvolle Zertifikate, sie wissen sich auch auf dem europäischen Markt zu helfen. Unsere günstigen

certyfikaty potwierdzające jakość wyrobów, doskonale radzą sobie również na rynkach europejskich. Atrakcyjną lokalizację oraz przyjazne warunki rozwoju doceniły także duże światowe marki, jak DT SWISS, SSAB Ruukki czy CEDC, szcząc się najwyższą jakością oferowanych produktów i to właśnie tu rozwinęły one z sukcesem swoją produkcję. W Obornikach niezwykle silnie rozwinięta jest branża tapicerska. Obornickie meble dzięki swej bogatej tradycji i doskonałej jakości są pożądanym produktem w wielu krajach europejskich. Gwarantem sukcesu dużych zakładów produkcyjnych jest również wykwalifikowana kadra pracownicza.

Oborniki nie zwalniają tempa w poszukiwaniu zarówno nowych inwestorów, jak i mieszkańców. Podkreślaną wartością gminy Oborniki jest bowiem kapitał ludzki. Gmina stale inwestuje w swoich mieszkańców, zachęca do osiedlania się na jej terenie, rozbudowuje infrastrukturę, wspiera budownictwo, dofinansowuje inicjatywy, organizuje programy społeczne, dotuje organizacje, stowarzyszenia i kluby.

Gmina Oborniki kusi turystów nie tylko wielowiekową historią i ciekawymi możliwościami spędzania wolnego czasu, lecz również doskonałą regionalną kuchnią, w której nie brakuje produktów najwyższej jakości. Nasi producenci proponują doskonałą żywność, która charakteryzuje się wyjątkową, tradycyjną metodą produkcji. Ich znakomity smak i jakość docenione zostały certyfikatami i uznaniem klientów. Produkty sprzedają wykraczają daleko poza nasz region, ale i stanowią podstawę kuchni w licznych obornickich restauracjach, chętnie odwiedzanych zarówno przez przyjezdnych, jak i samych mieszkańców.

Gastronomiczny potencjał regionu tkwi w Zespole Szkół w Objezierzu, którego uczniowie doceniani są w licznych konkursach i wystawach branży kulinarnej. Tradycyjne smaki i domowe receptury proponują zaś gospodynie zrzeszone w wiejskich kołach.

Kulinarne pasje oborniczanki odzwierciedla również coroczna „Niedziela ze Smakiem”. Impreza, podczas której spotykają się światy smaków ze smaczkami ze świata kultury.

Warto odwiedzić Oborniki, zjeść najpyszniejsze pierogi w regionie, skosztować lokalnych przetworów, naturalnych tłoczonych soków i wyborowego chleba pozbawionego konserwantów i ulepszczyć smaki.

SSAB Ruukki or CEDC, well-known from the highest qualities of products that they make. It is here where they managed to successfully improve their production. The upholstery industry is extremely highly-developed in Oborniki. Thanks to its rich tradition and excellent quality, “Obornickie Furniture”, are a desirable product in many European countries.

Oborniki do not slow down in search of new investors, as well as residents. The people are the highest value of the Oborniki commune. The commune constantly invests in its inhabitants, encourages to build homes and settle in its area, develops infrastructure, co-finances many different initiatives, organizes social programs, subsidizes organizations, associations and clubs.

Oborniki commune tempts tourists not only with centuries-old history and interesting possibilities of spending free time, but also with excellent, regional cuisine, with top quality products. Our producers offer excellent food, which is characterized by a unique, traditional production method. Their excellent taste and quality have been appreciated by certificates and many satisfied customers. All of those products are not only being sold far beyond our region but also they are basis of local cuisine in numerous restaurants in the Oborniki willingly visited by both visitors and residents.

The gastronomic potential of the region lies in the School Complex in Objezierze, whose students are appreciated in many competitions and exhibitions of the culinary industry. Traditional tastes and home-made recipes are proposed by housewives associated in rural circles.

The annual party “Niedziela z Smakiem” is where the world of flavours meets the world of culture and the amount of attending guests from whole commune shows the culinary passion of the inhabitants of the region.

It is worth visiting Oborniki, taste the most delicious dumplings in the region, local manufacture preserves, natural juices and delicious bread without any preservatives or enhancing flavors.

Lokalisationsstellen und Entwicklungsbedingungen schätzen auch Weltfirmen wie z. B.: DT SWISS, SSAB Ruukki oder CEDC, die die beste Produktionsqualität gewinnen und die bei uns noch mit Erfolg entwickeln. In Oborniki gibt es auch starke Tapzierbranche. Dank der guten Tradition und ausgezeichneten Qualität gibt es auf dem europäischen Markt eine große Nachfrage auf Möbel aus Oborniki. Unsere gut qualifizierte Arbeitskräfte garantieren den großen Unternehmen Erfolg.

Oborniki erhöht das Tempo nicht nur in der Suche nach neuen Investoren aber auch nach neuen Einwohner. Ein anerkannter Vorteil der Gemeinde ist das menschliche Kapital. Oborniki investiert ständig in die geistige, soziale und materielle Entwicklung unserer Bevölkerung, spornt zur Besiedlung auf unseren Gebieten an, entwickelt die Infrastruktur, unterstützt finanziell die Wohnungsbau, die lokalen Initiativen, Vereine und Organisationen, organisiert soziale Programme.

Die Gemeinde Oborniki lockt die Touristen nicht nur mit der jahrhundertealten Geschichte, den interessanten Erholungsmöglichkeiten aber auch mit der ausgezeichneten Regionalküche, die Produkte der besten Qualität anbietet. Unsere Lebensmittelproduzenten gewinnen eine hohe Qualität dank den traditionellen Produktionsmethoden. Die Kunden schätzen ihre Produkte mit der hohen Anerkennung, die Händler – mit wertvollen Zertifikaten, deshalb kann man Lebensmittel aus Oborniki weit von unserer Region finden. Sie sind doch aber auch hier anwesend, vor allem in mehreren Restaurants, die gern von Einwohner und Touristen besucht werden.

Das gastronomische Potenzial kommt aus dem gastronomischen Schulkomplex in Objezierze. Die hiesigen Schüler gewinnen viele Preise in kulinarischen Wettbewerben und Ausstellungen. Hoch ist auch die kulinarische Stärke der mehreren Landfrauenvereine. Sie bieten traditionellen Rezepten und Leckereien an.

Die kulinarische Liebhabelei von Oborniki- Einwohner erreicht den Höhepunkt bei der alljährlichen Veranstaltung: „Niedziela ze Smakiem” („Sonntag mit Geschmack“). Es ist eine Mischung von Geschmackspalette und Kulturangeboten.

Es lohnt sich, Oborniki zu besuchen, beste Täschen zu essen, lokale Produkte zu kosten, frisch gepresste Säfte zu trinken und ausgezeichnetes Brot, freies von Konservierungsstoffen und Geschmackskomponenten mitzunehmen.

Gmina Rogoźno jest terenem atrakcyjnym turystycznie ze względu na walory środowiska przyrodniczego, liczne zabytki, dogodnie położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Przyciąga też inwestorów pragnących rozwinąć swoje firmy blisko stolicy województwa w otoczeniu przyjaznym biznesowi. Dynamiczny rozwój gminy oparty jest na wykorzystaniu ogromnego dziedzictwa kulturowego regionu.

Gmina Rogoźno położona jest w północnej części Wielkopolski, 40 km na północ od Poznania, przy drodze krajowej K-11 i linii kolejowej Poznań – Kołobrzeg.

Rogoźno jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej w powiecie obornickim, w województwie wielkopolskim. W 32 miejscowościach gminy mieszka 17 862 osoby. Rogoźno liczy 10 880 mieszkańców.

Już w XIII wieku Rogoźno było siedzibą kasztelanii, o czym świadczy pierwszy zachowany dokument z 1248 roku. Na kartach historii Rogoźno pojawiło się więc 770 lat temu. W 1280 roku książę wielkopolski Przemysław II nadał mu prawa miejskie magdeburskie.

Rogoźno było miastem królewskim, znaczącym ośrodkiem miejskim w Wielkopolsce. Przypomina o tym korona umieszczona na rondzie Józefa Melzera. Na naszym terenie przebywali: Adam Mickiewicz, Józef Wybicki, król Polski Jan Kazimierz, Karol Marcinkowski, król Przemysław II. Każdy zainteresowany historią może zapoznać się z pamiątkami przeszłości w placówkach muzealnych. W dawnym ratuszu miejskim mieści się Muzeum Regionalne im. Wojciechy Dutkiewicz. W pobliskim Jaraczu działa Muzeum Młynarstwa. Izba Pamięci Adama Mickiewicza znajduje się w Szkole Podstawowej w Budziszewku noszącej imię wieszczki. Miasto oraz pozostałe miejscowości gminy obfitują w interesujące zabytki architektury przypominające o długiej historii regionu. Jednym z najciekawszych, a zarazem najstarszym, jest gotycki kościół pw. św. Wita z 1526 r. w Rogoźnie. Kościół Podwyższenia Św. Krzyża w Wełnie jest natomiast jednym z najcenniejszych zabytków budownictwa drewnianego w Wielkopolsce.

Największe atuty gminy to urozmaicony krajobraz i środowisko przyrodnicze. Niewątpliwym urokiem okolic Rogoźna wynika głównie z licznych jezior i rzek oraz obfitości lasów. Osiem jezior zajmuje powierzchnię ok. 525 ha. Największą rzeką na terenie gminy jest Wełna. Lasy stanowią 26% powierzchni

Rogoźno Municipality, due to the qualities of natural environment, numerous monuments and convenient localisation near important communication routes, is an interesting area for tourists. It attracts the investors who want to develop their companies near the capital of province in business friendly environment. The dynamic development of the municipality is based on huge cultural heritage of the area.

Rogoźno is located in the north part of Wielkopolska province, 40 km north from Poznań by the national road number K-11 and railway line Poznań – Kołobrzeg.

Rogoźno is the seat of urban rural municipality in Oborniki district in Wielkopolska province. The municipality consists of 32 villages inhabited by 17 862 people. In Rogoźno town there are 10 880 inhabitants.

Rogoźno appeared on the pages of history 770 years ago. The first saved document from 1248 shows that castellany was based in Rogoźno already in the 13th century. In 1280 the town was granted Magdeburg city rights by prince of Wielkopolska Przemysław II.

A crown placed on the Józef Melzer roundabout reminds that Rogoźno was a significant royal town in Wielkopolska. Important people who stayed on the territory were: Adam Mickiewicz, Józef Wybicki, king of Poland Jan Kazimierz, Karol Marcinkowski and king Przemysław II. Everyone who is interested in the history of the region may become acquainted with memorabilia of the past in the museums. In the former town hall there is the Regional Museum of Wojciecha Dutkiewicz. The Milling museum is placed in the nearby Jaracz and the Adam Mickiewicz Primary School in Budziszewko has the poet's memorial exhibition hall. The town and the villages in the municipality are full of interesting architecture monuments reminding of its long history. The Gothic church of Saint Witt from 1526 is one of the oldest and the most interesting buildings in Rogoźno. Furthermore, the church in Wełna is one of the most valuable monuments of wood construction in Wielkopolska.

The biggest advantages of the region are varied landscape and natural environment. Undeniable charm of Rogoźno and its surroundings derives from the numerous lakes and rivers as well as from the abundance of forests. Wełna is the biggest river in the region. The surface of the eight lakes altogether is about 525 ha and forests cover 26% of the municipality. The area of pine forest and the area of Notecka Primeval Forest are the

Die Gemeinde Rogoźno ist touristisch gesehen ein attraktives Gebiet, mit einer abwechslungsreichen Landschaft, mit zahlreichen historischen Denkmälern und einer günstigen Anbindung zu wichtigen Verkehrsstrecken. Sie lockt auch Investoren an, die ihre Firmen in der Nähe der Woiwodschaftshauptstadt Posen in einer wirtschaftsfreundlichen Umgebung entwickeln wollen. Die dynamische Entwicklung der Gemeinde basiert auf der Nutzung des riesigen Kulturerbes der Region.

Das Gebiet der Gemeinde Rogoźno liegt im nördlichen Teil von Großpolen, 40 km nördlich von Poznań (Posen) an der Landesstrasse K-11 und der Eisenbahnstrecke Poznań – Kołobrzeg (Kolberg).

Rogoźno ist Sitz der Stadt – und Landgemeinde im Landkreis Oborniki, in der Woiwodschaft Wielkopolska (Großpolen). In 32 Ortschaften der Gemeinde wohnen etwa 18.000 Menschen. Rogoźno zählt ungefähr 11.000 Einwohner.

Schon im XIII Jh. war Rogoźno der Sitz der Kastellanie, was die älteste, erhaltene Urkunde aus dem Jahre 1248 belegt. Rogoźno erschien also auf den Karten der Geschichte vor 770 Jahren. Im Jahre 1280 verlieh der großpolnische Herzog Przemysław II dem Ort die Stadtrechte nach dem Magdeburger Recht.

Rogoźno war eine königliche Stadt, ein bedeutendes städtisches Zentrum in Großpolen. Daran erinnert die Krone im Wappen der Stadt (am Józef Melzer- Kreisel gelegen). In der Gemeinde hielten sich folgende Persönlichkeiten auf: Adam Mickiewicz, Józef Wybicki, die Könige Polens: Jan Kazimierz und Przemysław II, Karol Marcinkowski. Jeder, der sich für Geschichte interessiert, kann die Andenken der Vergangenheit in den hiesigen Museen kennen lernen. Im ehemaligen Stadtrathaus befindet sich das Regionale Museum, namens Wojciecha Dutkiewicz. Im nahe gelegenen Ort Jaracz ist das Mahlmüllereimuseum tätig. Das Adam Mickiewicz – Gedächtniszimmer befindet sich in der Grundschule in Budziszewko, die auch den Namen des polnischen Nationaldichters trägt. In der Stadt Rogoźno und in anderen Ortschaften der Gemeinde gibt es viele interessante architektonische Denkmäler, die an die lange Geschichte der Region erinnern. Eine der interessantesten und gleichzeitig die älteste ist die gotische Hl. Veit Kirche, die im Jahre 1526 in Rogoźno erbaut wurde. Die Erhöhung des Hl. Kreuzes Kirche in Wełna ist eins der wertvollsten Denkmäler des Holzbautens in Großpolen.

Die wichtigsten Stärken der Gemeinde sind die abwechslungsreiche Landschaft und die intakte Umwelt. Der Reiz der Gegend um Rogoźno herum kommt ohne Zweifel von den zahlreichen Seen und Flüssen und dem Reichtum der Waldkomplexen. Die acht Seen nehmen die Gesamtfläche von ca. 525 ha ein. Der grösste Fluss auf dem Gelände der Gemeinde ist Wełna. Die Wälder bedecken 26 % der Gemeindefläche. Die grössten Wald-

gminy. Największy kompleks leśny stanowi obszar porośnięty borami sosnowymi, a także obszar leśny Puszczy Noteckiej. Najcenniejsze pod względem przyrodniczym tereny chronione są w formie rezerwatów oraz stref chronionego krajobrazu – Natura 2000. Na terenie gminy funkcjonują trzy rezerwaty przyrody. Rezerwat „Buczyna” obejmuje fragment lasu bukowego naturalnego pochodzenia. Co roku przez rezerwat przebiega trasa Rogozińskiego Półmaratonu Przemysła II. Rezerwat wodny „Wełna” chroni odcinek rzeki, w którym przybiera ona górski charakter z wysoką skarpą na jednym z brzegów. Niedaleko położony jest florystyczny rezerwat przyrody „Promenada”. Rzeka Wełna słynie ze spływów kajakowych dających możliwość poznania regionu i podziwiania przepięknych krajobrazów.

Od 17 lipca 2017 roku znajduje się w mieście oznaczenie 17. południka długości geograficznej wschodniej, przebiegającego przez Gminę Rogoźno – wyjątkowa atrakcja turystyczna, jedyna tego typu w Wielkopolsce.

Dbłość o środowisko przyrodnicze gminy przejawia się w działaniach władz samorządowych mających na celu oczyszczenie wód miejscowych jezior. Rozszerzana jest baza turystyczna, przybywa też obiektów sportowych. Warunki przyrodnicze sprzyjają rozwojowi takich dziedzin sportu, jak żeglarstwo i kajakarstwo. Działają gminne ligi piłki nożnej i siatkowej. Popularne są wycieczki piesze i rowerowe oraz nordic walking. Rogoźno słynie z wyjątkowego zamiłowania do roweru jako środka komunikacji do tego stopnia, że określane jest żartobliwie jako „Pekin”.

Gmina Rogoźno rozwija bardzo dynamicznie działania z zakresu kultury i ekologii. Corocznie organizowane są różnorodne imprezy o charakterze kulturalnym, rozrywkowym i sportowym. Dni Przemysła czy Rogoziński Półmaraton Przemysła przyciągają do gminy wielu gości.

Mieszkańcy aktywnie włączają się w życie społeczne regionu. Uczestniczą w działalności kilkudziesięciu stowarzyszeń o różnym charakterze, szczególnie licznie zaś miejscowi seniorzy. Na uwagę zasługuje dobra regionalna kuchnia nawiązująca do tradycji, która staje się kolejną atrakcją regionu. Bardzo prężne w tej dziedzinie są blogerki kulinarne oraz stowarzyszenia działające w sołectwach.

Gmina Rogoźno to dobre miejsce do zamieszkania, nauki, pracy, wypoczynku, rozwoju kulturalnego oraz aktywności sportowej i rekreacyjnej.

largest forest complexes. The most valuable natural territories are protected in the form of nature reserves and nature protection areas – Natura 2000. There are three nature reserves on the territory of Rogoźno municipality. Buczyna nature reserve includes part of the beech forest of natural origin. Every year the Rogoziński half marathon of Przemysł II passes through the reserve. Wełna (water) reserve protects the part of the river that with a high bank on one side looks like a mountain river. Nearby there is also flower nature reserve Promenada. River Wełna is famous for canoeing. It gives the opportunity to explore the region and admire beautiful landscape.

A unique tourist attraction, the only one in Wielkopolska, has also appeared recently. On 17th July 2017 the place where the 17th meridian of east geographical longitude goes through Rogoźno municipality was marked in town.

Local authorities protect the natural environment by aiming to clean the water in the local lakes. There are more tourist accommodation options and sport facilities. Natural conditions help in the development of such sports as sailing and canoeing. There are also regional football and volleyball leagues. Nordic walking, hiking and bike trips are very popular. Rogoźno is so famous for its enthusiasm to bikes as means of transport that it is even jokingly called Beijing.

Rogoźno municipality develops its culture and ecology with a lot of dynamism. Every year various cultural, entertainment and sport events are organised. Days of Przemysł II or Rogoziński half-marathon attracts many guests to the region.

The inhabitants actively take part in the life of the region. Many people, especially local seniors join numerous associations of different kinds. Good regional cuisine that refers to tradition also deserves the attention. It becomes another attraction of the region. Culinary bloggers and associations run in different villages are very active in this field.

Rogoźno municipality is a fine place for living, learning, working and resting. It is good for cultural development, sport and recreation.

komplexe schaffen: ein Kiefernadelwald und das Gebiet des Neetze Urwaldes. Die wertvollsten Naturgebiete sind in Form von Reservaten und Zonen der geschützten Landschaft – Natura 2000 erfasst. Auf dem Gelände der Gemeinde funktionieren drei Naturschutzreservate. Das Reservat „Buczyna” umfasst einen naturbelassenen Buchenwald, der sich selbst entwickelt hat. Jedes Jahr führt durch das Reservat die Strecke des Rogoziński Halbmarathons zu Ehren des Przemysław des Zweiten. Das Wasserreservat „Wełna” schützt die Flußstrecke, die dort einen bergenförmigen Charakter mit einem steilen Hang auf einer Seite hat. In der Nähe befindet sich das Flora - Naturreservat „Promenada”.

Der Fluss Wełna ist für Kanufahrten berühmt. Diese Fahrten bieten die Möglichkeit, die Region kennenzulernen und die schöne Landschaft zu bewundern. Zuletzt entstand eine einmalige, einzige dieser Art in Großpolen, touristische Attraktion. Seit dem 17 Juli 2017 befindet sich in der Stadt die Bezeichnung des 17. Meridians der geographischen östlichen Länge, der durch die Gemeinde Rogoźno verläuft.

Die Sorge für die Umwelt der Gemeinde wird durch die Aktivitäten der Selbstverwaltung deutlich, welche die Reinhaltung der hiesigen Seensgewässer zum Ziel hat. Die touristische Basis entwickelt sich, es entstehen neue Sporteinrichtungen. Die Naturbedingungen fördern die Entwicklung solcher Sportarten wie Segel- und Paddelsport. Es funktionieren die Gemeindefußball- und Volleyballvereine. Populär sind auch Fuss- und Radwanderungen und Nordic Walking. Rogoźno ist für seine Vorliebe zum Fahrrad als Verkehrsmittel so berühmt, dass es scherzhaft „Peking” genannt wird.

Die Gemeinde Rogoźno entwickelt sehr dynamisch Aktivitäten im Bereich von Kultur und Ökologie. Man organisiert jedes Jahr verschiedene Kultur-, Sport- und Unterhaltungsveranstaltungen. „Die Tage von Przemysł II” oder „Der Rogoziński Halbmarathon zu Ehren von Przemysł II” locken viele Gäste in die Gemeinde.

Die Bewohner bringen sich sehr aktiv ins soziales Leben der Region ein. Sie nehmen an den Aktivitäten und Initiativen der zahlreichen, verschiedenen Vereine teil, insbesondere die hiesigen Senioren. Die gute regionale Küche verdient eine ganz besondere Aufmerksamkeit. Sie basiert auf der Tradition, und wird zu einer regionalen Attraktion. In diesem Bereiche sind die kulinarischen Blogger und Bloggerinnen sehr aktiv und auch Vereine, die in den hiesigen Schulendörfern tüchtig und fleißig funktionieren.

Die Gemeinde Rogoźno ist ein guter Platz, um hier zu wohnen, zu lernen, zu arbeiten, sich zu erholen und kulturell zu entwickeln, Sport zu treiben – also: aktiv zu leben.

Miejsko-wiejską Gminę Skoki zamieszkuje blisko 9 tys. mieszkańców. Sercem gminy jest miasto Skoki z ponad 650-letnią historią. Przebudowana niedawno droga wojewódzka oraz linia kolejowa sprawiają, że drogę 39 km do Poznania pokonuje się bardzo szybko. Gmina co roku zwiększa liczbę mieszkańców, którzy osiedlają się na tym terenie kuszeni łatwą komunikacją ze stolicą województwa oraz pięknem środowiska naturalnego gminy Skoki.

Z uwagi na niewątpliwe walory przyrodnicze teren gminy Skoki nadaje się do uprawiania wielu form aktywności fizycznej, od typowej rekreacji po sportową rywalizację. Ponadprzeciętna lesistość, rzeka Mała Wełna i Dzwonówka, sąsiedztwo parku Krajobrazowego „Puszcza Zielonka” i blisko 20 jezior wraz z obiektami historyczno-kulturowymi pozwoliły wytyczyć wiele szlaków turystycznych. Gmina Skoki rozwija infrastrukturę turystyczną głównie w ramach przynależności do Związku Międzygminnego „Puszcza Zielonka”. Na całym obszarze 6 gmin Związku powstała gęsta sieć ponad 600 km dobrze oznakowanych tras wraz z infrastrukturą turystyczną, z czego ponad 100 km leży na naszym obszarze, do przebiegających przez nasz teren należy szlak łącznikowy R-9 Niedźwiedziny – Rejowiec – Stawiany – Raczkowo – Skoki – Budziszewice – Słomowo – Pacholewo. Długość R-9 wynosi 45,2 km.

Szlaki kulturowe:

► Do najważniejszych należy Cysterski Szlak Rowerowy w Północnej Wielkopolsce (CRS), łączący obiekty i miejsca historyczne związane z pobytem Cystersów w północnej części wielkopolski od pocz. XII w. (Poznań – Wągrowiec)

► Dla miłośników turystyki kulturowej przygotowano Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka (SKD), w zamysle samochodowy, nadaje się jednak świetnie dla turystyki rowerowej, a nawet pieszej. Szlak to dwanaście fascynujących, drewnianych kościółków, z których każdy ma swoją odrębną historię i ciekawą teraźniejszość. Cztery kościołki znajdują się w Gminie Skoki, tj. w Jabłkowie, Rejowcu, Raczkowie i Skokach.

Przez gminę przebiega Wielkopolska Droga św. Jakuba, która jest odtworzonym w Polsce fragmentem Drogi św. Jakuba – europejskiej sieci szlaków pielgrzymkowych prowadzących do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela w Hiszpanii.

Zwolenników turystyki pieszej zapraszamy na szlaki doskonale nadające się również do uprawiania rozwijającego się prężnie nordic walking (spacer z kijami). Godnym polecenia jest szlak czerwony

The rural-urban commune of Skoki has a population of almost 9,000 residents. City of Skoki is the heart and main point of the commune with over 650 years of history. Skoki is located only 39 km from Poznań, and recently rebuilt road and railway line allow u to travel that distance really fast. Every year, the commune is getting larger and larger, increases the number of inhabitants who settle in this area tempted by easy communication with the capital of the province and the beauty of the natural environment.

Undoubted natural values of Skoki commune allow practicing many forms of physical activity, both recreational and professional. Beautiful forests, the Small Wełna river and Dzwonówka river, the neighbourhood of the “Puszcza Zielonka” – Area of Outstanding Natural Beauty and nearly 20 lakes along with historical and cultural facilities allowed to mark out many tourist routes. Skoki commune develops tourism infrastructure mainly by participating in “Puszcza Zielonka Union”. On a whole area of 6 of the Union communes a dense network of over 600 km of well-marked trails along with tourist infrastructure has been created. Over 100 km of those tracks are in our area, such as R-9 Niedźwiedziny – Rejowiec – Stawiany – Raczkowo – Skoki – Budziszewice – Słomowo – Pacholewo with length of 45,2 km.

Cultural router:

► The most important is the Cistercian Cycling Route in the Northern Wielkopolska (CRS) – connecting monuments and historic places related with the Cistercians residency in the northern part of Greater Poland from the beginning of XII century (Poznań – Wągrowiec).

► For cultural tourism lovers, the Wooden Churches Trail around the Puszcza Zielonka (SKD) was prepared. Ment to be for cars but turned out to be perfect for cycling and even hiking. Twelve fascinating wooden churches, each of which has its own separate history are located on that fabulous route. Four of them are located in the Skoki Commune: Jabłków, Rejowiec, Raczków and Skoki.

Greater Poland Saint Jacob Road crosses the commune. This is a reproduced fragment of the Way of Saint Jakub – European network of pilgrimage routes leading to the tomb of Saint. Jacob in Santiago de Compostela in Spain.

We are inviting all hiking enthusiasts for our well prepared router, perfectly suitable for nordicwalking which is thriving lately. Worth recommending is also the regional significance red trail, leading from Poznań to Płotek near Piła.

In der Stadt- und Landgemeinde Skoki wohnen ungefähr 9.000 Einwohner. Das Herz der Gemeinde ist die Stadt Skoki mit ihrer über 650 Jahren alten Geschichte. Die Woiwodschaftsstrasse und die Bahnstrecke, die neulich umgebaut wurden, ermöglichen eine leichte und schnelle, 39 Kilometer lange Verbindung mit Posen. Jedes Jahr wächst in der Gemeinde die Zahl der Einwohner, die durch die gute Verbindung mit der Woiwodschaftshauptstadt und durch die schöne Umgebung der Gemeinde gelockt werden.

Zweifellos verführt die örtliche Natur der Gemeinde Skoki zu zahlreichen körperlichen Aktivitäten, von der gewöhnlichen Erholung bis zur sportlichen Wettkämpfen. Die überdurchschnittliche Aufforstung, die Flüsse Mała Wełna und Dzwonówka, die Nachbarschaft des Landschaftsparks „Puszcza Zielonka” („Urwald Zielonka”) und etwa 20 Seen mit ihren historisch- kulturellen Objekten haben es ermöglicht, zahlreiche Reiserouten abzustecken.

Die Gemeinde Skoki entwickelt die touristische Infrastruktur vor allem im Rahmen des Gemeindenverbands „Puszcza Zielonka”. Auf dem Gebiet von 6 Mitgliedsgemeinden des Verbands entstand ein dichtes, über 600 km langes Netz der gut markierten Routen mit der touristischen Infrastruktur, davon liegen über 100 km auf unserem Gebiet, vor allem die Verbindungsroute R – 9: Niedźwiedziny – Rejowiec – Stawiany – Raczkowo – Skoki – Budziszewice – Słomowo – Pacholewo. R – 9 verläuft in der Gemeinde in einer Strecke von 45,2 km.

Die Kulturrouten:

► Zu den wichtigsten gehört der „Zisterzienserradweg in Nordgroßpolen (CRS)”, der die Orte und historischen Objekte verbindet, die mit dem Aufenthalt von Zisterzienser in Nordgroßpolen vom Anfang des XII Jh-s verbunden sind (Posen – Wągrowiec).

► Für die Kulturtouristikliebhaber bietet sich die „Route der Holzkirchen um den Urwald Zielonka herum (SKD)” an. Ursprünglich für den Autoverkehr vorgesehen, eignet sie sich doch ausgezeichnet auch für Radfahrer und Wanderer. Die Route umfasst zwölf faszinierende Holzkirchen, von denen jede eine eigene Geschichte und interessante Gegenwart hat. Davon befinden sich vier Kirchen in der Gemeinde Skoki: in Jabłonowo, in Rejowiec, in Raczkowo und in Skoki.

Durch die Gemeinde verläuft „der Großpolensweg des heiligen Jakobs”, der ein teil des heiligen Jakobswegs in Polen ist – und zu dem europäischen Pilgerwegennetz gehört, die zum heiligen Jakobsgrab in Santiago de Compostella in Spanien führen.

Die Freunde der Wandertouristik laden wir auf die ausgezeichneten Wanderwege ein, die auch für die neue, sich rasch entwickelnde Art von der Wanderung – nordic walking – gut geeignet sind. Empfehlenswert dabei ist die „Rote Route”, die

o znaczeniu wojewódzkim, wiodący z Poznania do Płotek k/Piły.

Skockie wody to raj dla wędkarzy. Na chętnych czekają liczne łowiska, bogate w rozmaite gatunki ryb. Do najważniejszych jezior należą: Budziszewskie, Czarne (Karolewskie), Maciejak (Poznańskie), Włókna, Gackie, Borowe, Dzwonowskie i Rościńskie. Nad jeziorem Włókna znajduje się miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe. Lasy natomiast kuszą mnogością grzybów i runa leśnego.

Gmina Skoki jest liderem inwestycji w powiecie wągrowieckim przeznaczając na ten cel rokrocznie ok 20% budżetu. Oprócz niezbędnej mieszkańcom infrastruktury mamy jedną z najnowocześniejszych multimedialnych Bibliotek w Wielkopolsce, która jest także centrum kultury naszej gminy. Prawie każde sołectwo jest wyposażone w miejsce rekreacji z placem zabaw. Nie tylko teren gminy, ale i miasta zachęca do aktywności fizycznej, urządzono tu dla mieszkańców dwa skwery z siłowniami zewnętrznymi, pierwszy przy Szkole Podstawowej w Skokach, drugi po przeciwnej stronie miasta, tj. na Placu Władysława Gąszi.

Władze gminy stawiają na aktywność fizyczną mieszkańców, od wielu lat odbywają się rajdy rowerowe, do sztandarowych należą: Rajd w Nieznane, Rajdy na orientację czy Rajd na Dzień Dziecka, który w 2017 miał swoją 10 edycję. Od wielu lat zachęcamy mieszkańców do spacerów z kijkami nordic walking. Gmina rozwija rekreację, ale zaczęto też organizować zawody sportowe. Do cyklicznych należą: zawody w kolarstwie przełajowym (marzec), zawody w kolarstwie górskim MTB Maraton (czerwiec), biegi przełajowe Skockie Przełaje wraz z Mistrzostwami Gminy Skoki w Nordic Walking (maj). Drugą edycję w 2017 miał też Półmaraton Wągrowiec – Skoki. Nowością tego roku był Bieg Podkowy ulicami miasta Skoki na dystansie 5 i 10 km, który ma szansę na dobre wpisać się w kalendarz wydarzeń sportowych gminy Skoki.

Na terenie gminy prężnie działają liczne stowarzyszenia, m.in. Klub Sportowy „Wełna Skoki”, Kurkowe Bractwo Strzeleckie, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego nr 120 w Skokach czy Towarzystwo Miłośników Miasta i Ziemi Skockiej. Od kilkudziesięciu lat współpracujemy z partnerami zagranicznymi zarówno na wschodzie i na zachodzie Europy. W 1995 gmina podpisała akt o współpracy z Bardowick w Republice Federalnej Niemiec – obecnych Niemczech i Venhuizen w Królestwie Holandii, obecnie Drechterland. W ostatnich latach współpraca mocno rozwija się z Białą Cerkwią na Ukrainie. Kontakty partnerskie oparte są głównie na wymianie dzieci i młodzieży oraz krzewieniu ukraińskiej sztuki ludowej na naszym terenie.

Skockie waters is a paradise for all fishermen. Numerous fisheries, rich in various species of fishes, are waiting for those willing to try. The most important lakes are: Budziszewskie, Czarne (Karolewskie), Maciejak (Poznańskie), Włókna, Gackie, Borowe, Dzwonowskie and Rościńskie. Nearby Włókna lake there is also a recreational complex. The forests, on the other hand, tempt with a multitude of mushrooms.

The Skoki commune is the investment leader in the Wągrowiec district. Approximately 20% of the budget is being allocated on that purpose every year.

In addition to the necessary infrastructure, we have one of the most modern multimedia library in Wielkopolska, which is also the cultural center of our commune. Almost every village has a recreation place with a playground.

Both commune and city encourage their citizens for physical activity. Two squares with external gyms were set up here, the first at the Skoki Primary School, the other on the opposite side of the city, at Władysława Gąszi square. Cycling rallies have been taking place for many years, including the Rajd w Nieznane, Orienteering Rally and Rally for Children's Day, which in 2017 had its 10th edition. Other sports competitions have also been organized.

Cyclical events include: cross-country cycling competitions (March), MTB Marathon (June) cycling competition, cross-country run – Skockie Przełaje connected with Championships of Skoki Community in Nordic Walking (May) In 2017 we also had second edition of Wągrowiec – Skoki half – maraton.

The novelty of this year was Horseshoe Race through the streets of Skoki on a distance of 5 and 10 km which has a good chance to be included in the Skoki sports events calendar.

There are many active associations in the commune such as: the Sports Club „Wełna Skoki”, the Kurkowe Brotherhood, the Polish Fishing Association No. 120 in Skoki, and the Land and City of Skoki enthusiast association.

We have been cooperating with foreign partners both in the east and west of Europe for several years. In 1995, the municipality signed a cooperation act with Bardowick in the Federal Republic of current Germany as well as Venhuizen in the Kingdom of the Netherlands, currently Drechterland. In recent years, we are strongly developing a cooperation with Biała Cerkwa in Ukraine. Partnership contacts are based mainly on the exchange of children and young people and the promotion of Ukrainian folk art in our area.

für die Woiwodschaft von Bedeutung ist und von Posen nach Płotki bei Piła (Schneidemühl) führt.

Die Gewässer um Skoki stellen ein reines Paradies für Angler dar. Für sie stehen zahlreiche Fanggründe zur Verfügung, die reich an verschiedene Gattungen von Fischen sind. Zu wichtigsten Seen gehören: Budziszewskie See, Czarne See (Karolewo), Maciejak See (Posen), Włókna See, Gackie See, Borowe See, Dzwonowskie See und Rościńskie See. Am Włókna See befindet sich eine Rekreation- und Erholungsstätte. Die Wälder verlocken mit ihrem Beschaffenheit und zahlreichen Pilzarten.

Die Gemeinde Skoki ist der Marktführer in Sachen Investition im Landkreis Wągrowiec, indem sie dafür ungefähr 20 % vom Haushalt jährlich bestimmt. Außer notwendigen infrastrukturellen Aufgaben haben wir Extras, z. B. eine der modernsten, multimedialen Bibliothek in Großpolen, die zugleich auch das Kulturzentrum der Gemeinde ist. Fast in jedem Dorf befindet sich eine Erholungsstätte mit einem Spielplatz. Nicht nur die Gemeinde, auch selbst die Stadt spornt zur aktiven Sportkultur an. Hier befinden sich zwei offenen Fitnessstätten: an der Grundschule und auf dem Władysław Gąska Platz.

Die Gemeindebehörde unterstützt die Sportaktivität der Einwohner, es gibt hier z. B. mehrere Radwettfahrten. Zu den wichtigsten gehören: „Die Wettfahrt ins Unbekannte“, die „Orientierungsfahrten“ und die „Kindertagesfahrt“, die im Jahre 2017 schon zum zehnten mal stattfand. Seit vielen Jahren laden wir die Einwohner zu den Spaziergängen mit Stöcken – nordic walking ein. Neben der Erholung bietet die Gemeinde parallel auch zahlreiche Sportwettbewerbsveranstaltungen an. Zu den schon zyklischen gehören: die Querfelddrattour (im März), die Bergradtour MTB Maraton (im Juni), der Querfeldeinlauf „Skockie Przełaje“ mit den Gemeindemeisterschaften in Nordic Walking (im Mai). Zweites mal im Jahre 2017 fand der Halbmarathonlauf: Wągrowiec – Skoki statt. Eine Neuigkeit war in diesem Jahr der „Hufeisenlauf“, der durch die Straßen in Skoki auf einer Distanz von 5 und 10 km abgesteckt wurde und mit Erfolg fest im Kalender der Sportveranstaltungen in Skoki landete.

In der Gemeinde funktionieren aktiv mehrere Gesellschaften, u.a. der Sportverein „Wełna Skoki“, der Schützenverein, der Anglerverein Nummer 120 in Skoki und die Liebhabergesellschaft der Stadt und Land Skoki. Seit duzenten Jahren arbeiten wir mit Partnern in Ost- und Westeuropa. Im Jahre 1995 schlossen wir Partnerverträge mit den Gemeinden Bardowick in Deutschland und Venhuizen (heutzutage Drechterland) in Holland. In letzten Jahren entwickelte sich auch die Zusammenarbeit mit der ukrainischen Gemeinde Biała Cerkiew. Die partnerschaftlichen Kontakte beruhen meist auf Kinder- und Jugendaustausch und der Darstellung von anderen Kulturen auf unserem Gebiet.

Szamocin wraz z całą gminą zajmują niewielki obszar północno-wschodniej Wielkopolski w powiecie chodzieskim. Geograficznie tereny gminy leżą na Pojezierzu Chodzieskim – jednym z piękniejszych zakątków Wielkopolski. Rozciągająca się na północ od pojezierza Dolina Środkowej Noteci zaliczona została do europejskiego obszaru chronionego krajobrazu „Natura 2000”, jako teren o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

Na obszarze gminy występuje 20 jezior, z których największe to jezioro Laskowskie i Siekiera, nad którymi rozwija się turystyka. Wyjątkowe walory krajobrazowe posiadają tzw. „Cygańskie Doły” – trzy połączone rowami, polodowcowe jeziora, których strome zbocza porastają lasy mieszane. Oprócz walorów krajobrazowych Gmina Szamocin może pochwalić się wieloma ciekawymi miejscami i zabytkami. W samym centrum miasta znajduje się wzniesiony w I poł. XIX w. dwukondygnacyjny budynek dawnego spichlerza o konstrukcji szachulcowej (tzw. mur pruski).

Na terenie Szamocina są dwa kościoły rzymskokatolickie: kościół pw. św. Apostołów w stylu romańsko-klasycystycznym z dwiema wieżami. Drugi kościół – parafialny pw. NMP Wspomożycielki Wiernych wybudowany został w stylu neobarokowym na początku XX w. Jednakże najstarszą i najcenniejszą świątynią na szamocińskiej ziemi jest kościół pw. św. Anny w Jaktorowie. Kościół orientowany, konstrukcji szachulcowej zbudowany został w latach 1763-1776. Wystrój wnętrza jest przeważnie barokowy. Wyposażenie kościoła nosi charakterystyczny ludowy rys. Dzwon umieszczony na wieży kościelnej wykonano w 1713 roku.

Naturalną północną granicą gminy jest rzeka Noteć, która stanowi fragment drogi wodnej E70 Wisła – Odra, na której to w 1914 roku wybudowany został piętrzący stopień wodny, będący unikatem w skali europejskiej i jedynym tego typu na rzece. Śluza jest budowlą typu ziemno-faszynowego. Posiada dwuskrzydłowe wrota, kiedyś drewniane, a obecnie stalowe. Są one zamykane i otwierane ręcznie. Oprócz śluzy jest jeszcze jaz koźłowo-iglicowy. Piętrzy on wodę, regulując w tym miejscu różne poziomy wód rzeki.

Szamocin może również pochwalić się bazą sportowo-rekreacyjną. Jednym z piękniejszych obiektów sportowych w tej części kraju jest stadion piłkarski z zapleczem, na którym oprócz meczy piłkarskich miejscowego „Sokoła” odbywają się najważniejsze imprezy kulturalno-rozrywkowe. Nieopodal stadionu znajduje się zagospodarowany teren plaży z pomostami,

Szamocin town, as well as the entire commune, occupy a small area of the north-east part of Greater Poland in the Chodzieski district located in one of the most beautiful parts of this voivodeship- The Chodzieskie Lakeland. Heading north you can find The Central Noteć Valley which has been included in the European protected landscape area of “Natura 2000” as an area of outstanding natural and landscape values.

There are 20 lakes in the commune area the largest of which are Laskowskie Lake and Siekiera Lake, where tourism develops. Exceptional landscape features have the so-called “Gypsy Pits” – three connected by ditches, post-glacial lakes with sides covered with mixed forests. Besides landscape values, the Szamocin commune can boast of many interesting places and monuments. In a city center there is a two – tier building of an old granary, made in half-timbered constructions in the first half of nineteenth century.

Szamocin has two Roman Catholic churches: St. Apostles church in the Romanesque-Classical style with two towers and parish church dedicated Our Lady that was built in the Neo-Baroque style at the beginning of the 20th century. However, the oldest and most valuable temple in Szamocin commune is the St. Anna

Church in Jaktorów. It has half-timbered construction and was built in 1763-1776. The interior design is mostly baroque and it has characteristic folk features. The bell placed on the church tower was made in 1713.

The natural northern border of the commune is the Noteć river, which is a part of the E70 Wisła – Odra waterway, where in 1914 the unique on a European scale sluice was built. It has two-winged gates, once wooden and now steel which are being closed and opened manually. In addition to the sluice there is also a special device which pushes up the water, regulating the different levels of the river's water here.

Szamocin can also be proud of its sports and recreation base which include one of the most beautiful football stadium with full facilities where apart from football matches of the local “Sokol”, the most important cultural and entertainment events take place.

Near the stadium there is a beach area with piers, slides, a place to sit, rest and feast, a playground and a camping ground. Complementing the sports base there is the Nowa Concordia sports hall, and “Orlik” with multifunctional sports field and

Szamocin so wie die restliche Gemeinde nimmt eine ziemlich kleine Fläche von dem nord-östlichen Teil der Woiwodschaft Wielkopolska (Großpolen), im Landkreis Chodzież ein. Geographisch gesehen liegen die Gebiete der Gemeinde in der Chodzież-Seenplatte, einem der schönsten Winkel Großpolens. Das sich nördlich von der Seenplatte ausstreckende „Dolina Środkowej Noteci” („Mittelnetzetal”) gehört zu dem Europäischen Schutzgebiet „Natura 2000” und ist als eine Region mit einer ungewöhnlich reizvollen Landschaft und einer wertvollen Natur ausgestattet.

Auf dem Gemeindegebiet gibt es 20 Seen, von denen der Laskowskie und der Siekiera die größten sind, hier findet eine rasche touristische Entwicklung statt. Außergewöhnliche landschaftliche Vorzüge haben sog. „Cygańskie Doły” („Zigeuner Gruben”) – drei mit einem Graben verbundenen postglazialen Kleinseen mit Steilhängen, an denen gemischte Wälder wachsen.

Neben den landschaftlichen Vorzügen kann sich die Gemeinde Szamocin mit mehreren interessanten Orten und Sehenswürdigkeiten darstellen.

Im Stadtzentrum befindet sich ein zweistöckiges Gebäude – der ehemalige Kornspeicher aus der ersten Hälfte des 19. Jh., mit einer besonderen Mauerwerkkonstruktion.

In Szamocin gibt es zwei Kirchen (römisch – katholisch): Hl. Apostel Kirche, im römisch-klassizistischen Stil, mit zwei Türmen, und die hl. Mariä - der Gläubigen Spenderin Pfarrkirche, die im neubarokischen Stil am Anfang des 20. Jh. aufgebaut wurde.

Doch ist die älteste und wertvollste Kirche nicht in Szamocin, sondern im Ort Jaktorowo – die hl. Anna Kirche. Die orientierte, mit einer Mauerwerkkonstruktion Kirche wurde in Jahren 1763-1776 erbaut. Der Innenraum ist meist im Barockstil gehalten. Die kirchliche Ausstattung hat einen rustikalen Volkscharakterzug. Der Kirchturm ist mit einer Glocke ausgestattet, die im Jahre 1713 gegossen wurde.

Die natürliche Grenze der Gemeinde im Norden ist der Fluss Noteć (Netze), der eine Strecke des Naturwasserwegs E 70 Wisła – Odra (Weichsel – Oder) ist. Hier wurde im Jahre 1914 eine Wasserstauffe erbaut, die auf Flüssen in Europa einmalig ist. Die Schleuse ist ein Bau aus Faschinen und Erde. Sie enthält ein zweiflügeliges Tor, das ursprünglich aus Holz war und jetzt durch ein Stahltor ersetzt wurde. Die Funktion der Schleusentore erfolgt bis heute über Handbetrieb. Neben der Schleuse gibt es auch eine bock- artige Wassersperre. Sie staut das Flusswasser und reguliert damit den Wasserspiegel.

Lobenswert sind in Szamocin die Sport- und Erholungsanlagen. Eines der schönsten Sportobjekte in der Region ist

zjeżdżalniami, miejscem do biesiadowania, placem zabaw oraz polem kempingowym. Uzupełnieniem bazy sportowej jest kompleks hali widowiskowo-sportowej Nowa Concordia, „Orlik” z boiskiem wielofunkcyjnym i bieżnią. Szamocin pochwalić się może zrealizowanym filmem promocyjnym oraz wirtualnym spacerem, które to zamieszczone są na stronie internetowej www.gminaszamocin.pl.

Przedsiębiorczość, pracowitość, współpraca, poszanowanie dziedzictwa i ciągłe dążenie do nowoczesności sprawia, że mieszkańcy czują silną więź. Swoją otwartością, odziedziczoną po przodkach tolerancją i szacunkiem dla tradycji sprawiają, że Szamocin jest miejscem, w którym chce się żyć i zapraszają wszystkich do odwiedzenia tego urokliwego miejsca.

running track. Szamocin can boast of a realized promotional movie and a virtual walk, which are posted on the website: gminaszamocin.pl.

Initiative, diligence, cooperation respect for the local heritage and constant striving for modernity creates a strong bond among all residents. However the openness, a tolerance from our ancestors and a respect for tradition makes Szamocin a place where You want to live and from this position we would like to invite everyone to visit this charming place.

das Fußballstadion mit seinen Anlagen. Dort spielt die hiesige Fußballmannschaft „Sokół”, desweiteren wird die Einrichtung auch für Kultur- und Unterhaltungsveranstaltungen genutzt.

Nicht weit vom Stadion befindet sich ein gut ausgestatteter Strand mit Bootsstegen, Rutschen, Grill- und Partystellen, enem Spielplatz und einem Campingplatz. Zu dem Erholungskomplex gehören auch die Sport- und Veranstaltungshalle „Nowa Concordia”, der mehrfunktionale Sportplatz „Orlik” mit dem Spielfeld und der Rennbahn.

Szamocin zeigt seine Vorteile in einem Werbefilm mit einem virtuellen Stadtrundgang, der auf der Internetseite www.gminaszamocin.pl präsentiert wird.

Der Unternehmungsgeist, die Fleißigkeit, die Zusammenarbeit, die Wertschätzung der Geschichte und der ewige Drang nach Modernität schaffen unter den Einwohnern eine feste Bindung. Mit ihrer Offenheit, mit der geerbten Toleranz und der Achtung vor der Tradition schaffen die Gemeindemitglieder es, dass Szamocin zu einem beliebten Ort geworden ist. Sie laden alle dorthin herzlich ein.

Gmina Wągrowiec położona jest ok. 60 km od Poznania w kierunku północnym, należy administracyjnie do Województwa Wielkopolskiego i Powiatu Wągrowieckiego. Gmina leży na tzw. „Szlaku Cysterskim” oraz „Szlaku Piastowskim”.

Etnograficznie przynależy do Pałuk, obejmujących północno-wschodnią część Wielkopolski. Prawie w całości wchodzi w obręb (typologia Kondrackiego) makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego. Główna część pokrywa się z Pojezierzem Gnieźnieńskim (zwanym także Mogileńskim). Pod względem geomorfologicznym Gmina Wągrowiec leży na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, w Pasie Wysoczyzny Gnieźnieńskiej, na Równinie Wągrowieckiej, w środkowej części Pradoliny Wełny. W wartościach bezwzględnych wznosi się na wysokość 70-90 m n.p.m.

Na terenie Gminy Wągrowiec, znajduje się 421 obiektów zabytkowych, w tym 46 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, z perłą na światową skalę – jednym z najstarszych w Polsce drewnianym kościołem z 1373/74 r. w Tarnowie Pałuckim, zaliczanym do klasy „0”, charakteryzującym się unikalną późnorenansową polichromią wnętrza. Kościół pw. św. Mikołaja ze względu na swoją chronologię, walory historyczne i artystyczne został wpisany w 1933 r. do rejestru zabytków.

W roku 2016 na Listę Krajową Programu UNESCO „Pamięć Świata” wpisany został dokument Zbylut – pochodzący z 1153 r. i zawierający akt fundacji i uposażenia klasztoru w Łeknie, o treści: Zbylut, obywatel Polski (Polonie civis) zawiadamia, że założył klasztor w Łeknie, na terenie swojej dziedzicznej posiadłości i uposażył go częścią swojej wolnej ojcowizny, a mianowicie wsiami Rgielsko z jeziorem, Straszewo i Panigródz, oraz targiem i karczmą w Łeknie. Fundację tę, w obecności Mieszka III Starego, księcia wielkopolskiego, oraz innych świadków potwierdzili poproszeni o to Jan, arcybiskup gnieźnieński i Stefan, biskup poznański, i umocnili ją klątwą, a dodatkowo arcybiskup Jan zabezpieczył ją przyciśnięciem swojej pieczęci. Na mocy tego aktu erygowano najstarsze na ziemiach polskich opactwo cysterskie.

Z północy na południe przez teren gminy przebiega ryna polodowcowa, w której utworzyły się liczne jeziora m.in. Grylewskie, Bukowieckie, Kobyleckie, Durowskie, Łęgowskie,

The Wągrowiec Commune is located about 60 km north-east of Poznań, administratively within the Wielkopolska Voivodship and the Wągrowiec District. The commune lies on the so-called “Cistercian Route” and “Piast Route”.

It ethnographically belongs to Pałuki, covering the north-eastern part of Wielkopolska. It almost entirely falls within the area (Kondracki typology) of the Wielkopolska Lakeland macro-region. The main part overlaps with the Gniezno Lake District (also called Mogileńskie). In terms of geomorphology, the Wągrowiec Commune is located on the Wielkopolska-Kujawska Lowland, in the Range of the Wysoczyzna Gnieźnieńska, on the Wągrowiec Plain, in the middle part of the glacial valley of the Wełna River. In absolute terms, it rises to a height of 70-90 m above the sea level.

In the area of Wągrowiec Commune, there are 421 historic buildings, including 46 objects entered into the register of monuments, with a pearl on a world scale – one of the oldest wooden churches in Poland from 1373/1374 in Tarnowo Pałuckie, classified as “0” class, characterized by a unique late-Renaissance polychrome interior. This St. Nicholas church due to its chronology, historical and artistic values, was entered in 1933 into the register of monuments.

In 2016, the Zbylut document – dating from 1153 and containing the act of foundation and allowance of the cloister in Łekno – was included in the National Memory of the UNESCO Program “Memory of the World”, with the following content: Zbylut, a Polish citizen (Polonie civis) informs that he founded a monastery in Łekno, on the territory of his hereditary estate and he provided it with a part of his free patrimony, namely the villages of Rgielsko with the lake, Straszewo and Panigródz, and the market and tavern in Łekno. This foundation, in the presence of Mieszko III, the Old Prince of Wielkopolska, and other witnesses, was confirmed by John, the Archbishop of Gniezno and Stefan, the Bishop of Poznań, and strengthened by a curse, and Archbishop Jan secured it with the press of his seal. Under this act, the oldest Cistercian abbey in Poland was established.

From the north to the south, a post-glacial gully runs through the commune, in which numerous lakes were formed, including Grylewskie, Bukowieckie, Kobyleckie, Durowskie, Łęgowskie, Wiatrowskie, Łekneńskie, Rgielskie and Toniszewskie and the largest of them, Kaliszańskie (both included in the

Die Gemeinde Wągrowiec liegt etwa 60 Kilometer nördlich von Posen, verwaltungsmäßig gehört sie zur Woiwodschaft Großpolen und dem Landkreis Wągrowiec. Sie liegt an dem so genannten „Zisterzienserweg” und „Piastenweg”.

Ethnographisch gesehen gehört sie zu der Region „Pałuki”, die den nordöstlichen Teil Großpolens einnimmt. Fast im Ganzen befindet sich die Gemeinde im Umkreis (nach der Typologie von Kondracki) in der Makroregion der Großpolnischen Seenplatte. Der Hauptteil der Gemeinde liegt in der Gneisischen Seenplatte (auch Mogilno Seenplatte genannt). Geomorphologisch gesehen liegt die Gemeinde Wągrowiec im Großpolen-Kujawien Tiefland, im Gebiet der Gneisischen Hochebene, auf dem Wongrowitzer Flachland, in dem mittleren Teil des Urflusstales der Wełna. Im Durchschnitt erhebt sie sich auf die Höhe von 70 bis 90 Meter über dem Meeresspiegel.

In der Gemeinde Wągrowiec sind 421 historische Objekte zu finden, darin 46 Objekte, die ins Denkmalregister eingetragen worden sind – mit dem Juwel im Weltmaßstab – der ältesten Holzkirche in Polen aus den Jahren 1373-1374 in Tarnowo Pałuckie, die sich mit der außergewöhnlichen Polychromie aus der späten Renaissance im Innenraum auszeichnet. Die Hl.-Nikolaus-Kirche wurde dank der chronologischen, historischen und künstlerischen Werte schon im Jahre 1933 ins Denkmalregister eingetragen.

Im Jahre 2016 wurde auf die UNESCO-Liste des Programms: „Das Gedächtnis der Welt”, das Dokument von Zbylut eingetragen, das aus dem Jahre 1153 kommt. Es enthält eine Stiftungs- und Ausstattungsurkunde des Klosters in Łekno, in dem steht: „[Herr] Zbylut, der Genosse Polens (Polonie civis), gibt Bescheid, dass er ein Kloster in Łekno gegründet hat, auf seinem Erbgut und hat es mit dem Teil seines Eigentums ausgestattet, das bedeutet mit den Dörfern Rgielsko mit dem See, Straszewo und Panigródz und dazu mit dem Markt und Gasthaus in Łekno. Die Stiftung in Anwesenheit von Mieszko III. dem Alten, dem Herzog von Großpolen und anderen Zeugen, haben der Erzbischof Jan aus Gneisen und Stefan, der Bischof aus Posen bestätigt und sie haben die Urkunde mit der Flucht befestigt und zusätzlich hat der Erzbischof Jan die Urkunde mit seinem Segel gesichert.” In Kraft des Gesetzes wurde die älteste Zisterzienser Abtei in Polen gegründet.

Von Norden nach Süden verläuft durch das Gemeindegebiet eine Postglaziale Rinne, in der sich Zahlreiche Seen herausgebildet haben, u.a. Grylewskie-, Bukowieckie-, Kobyleckie-, Durowskie-, Łęgowskie-, Wiatrowskie-, Łekneńskie-, Rgielskie- und Toniszewskie See und der größte von denen – der Kaliszańskie See. Die zwei letzten gehören zum „Natura 2000” Gebiet. Es gibt hier zusammen 15 Seen mit der Gesamtfläche von 1.147,67 Hektar.

Wiatrowskie, Łekneńskie, Rgielskie oraz Tonszewske i największe z nich Kaliszańskie (oba włączone do obszaru Natura 2000). Łącznie 15 jezior o powierzchni 1 147,67 ha.

Krajobrazowo teren uzupełniają kompleksy leśne, które stanowią 20% powierzchni gminy. W tym leżący 4 km na zachód od Wągrowca, unikalny 31-hektarowy Rezerwat „Dębina”, w którym dominują liczne, ponad 270-letnie dęby, a wśród nich, ze względu na wiek i piękną sylwetkę, uznany za pomnik przyrody „Dąb Korfanty”.

Gmina Wągrowiec jest ciekawą okolicą dla pasjonatów historii, atrakcyjnym miejscem dla wycieczek rowerowych i spacerów. Tu i ówdzie piechurzy i cyklści trafią do leśnych kompleksów i zagajników lub na groble przy stawach. Taka ilość stawów rybnych to raj dla wędkarzy. Prywatne łowiska m.in. w Łeknie i Łaziskach oferują złowienie nie tylko tradycyjnego karpia.

Możliwe jest także korzystanie z boisk na otwartych obiektach oraz odpoczynek na dwóch zagospodarowanych kąpieliskach w Kobylcu i w Kamienicy. W gminie powstają nowoczesne place zabaw dla dzieci i rozbudowuje się prywatna baza noclegowa.

Malownicza okolica pobliskich lasów i łąk oraz spokojna atmosfera z dala od zgiełku ulic pozwala na doskonały wypoczynek na łonie natury, połączony z nauką jazdy konnej i poznawaniem pięknych okolic.

Modernizacja linii kolejowej nr 356 relacji Poznań – Bydgoszcz oraz drogi wojewódzkiej nr 196 Poznań – Wągrowiec przyczyniła się do „zbliżenia” Gminy Wągrowiec do miasta wojewódzkiego Poznania, a to wpłynęło na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Wągrowiec. Położenie gminy w pobliżu miejskiej aglomeracji ma ogromny wpływ na rozwój obu samorządów. Obserwuje się silne tendencje migracyjne ludności miejskiej, w wyniku których stale rośnie liczba mieszkańców gminy; obecnie przekroczyła już 12 tys. Bliskość miasta czyni życie mieszkańców wsi łatwiejszym. Dobrze rozwinięta na terenie gminy sieć placówek wychowania przedszkolnego oraz oświaty podstawowej służy także dzieciom i młodzieży miejskiej. Gęsta sieć lokalnych dróg ma niebagatelne znaczenie dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego w gminie.

Łatwy dostęp do zaplecza hotelowego i gastronomicznego czyni gminę miejscem atrakcyjnym do całodniowego wypoczynku na łonie natury.

Programme Nature 2000 area). A total of 15 lakes with an area of 1,147.67 hectares.

The landscape is complemented by forest complexes, which constitute 20% of the commune's area. Including, 4 km west of Wągrowiec, a unique 31 hectare reserve "Dębina", dominated by numerous, over 270-year-old oaks, and among them, due to its age and beautiful figure, recognized as a natural monument "Korfanty Oak".

Wągrowiec municipality is an attractive area for history buffs and a tremendous place for bike trips and hikes around the countryside. The picturesque woodland and numerous ponds combined with well developed tourist accommodation base make it a paradise for walkers, cyclists, horse riders and anglers alike. The Łekno and Łaziska fisheries offer much more than just traditional carp.

Sport enthusiasts can enjoy free training facilities and swimming lakes in Kobylec and Kamienica. The picturesque surroundings of forests and meadows as well as the peaceful atmosphere away from the bustle of the streets allows for a perfect rest in the bosom of nature. Both parents and children will appreciate the modern playgrounds, kindergartens and schools funded by the municipality.

Modernization of railway line No. 356 between Poznań and Bydgoszcz and road No. 196 made Wągrowiec easily accessible from the county town of Poznań at the same time greatly increasing the regional investment opportunities and economic growth. Due to growing migration of urban populace, the number of inhabitants of Wągrowiec municipality (as of 2018) has already exceeded 12,000. A dense network of local roads facilitates the development of new housing estates.

All of the above factors combined account for the success of Wągrowiec as a prime destination for tourists, investors and long-time settlers.

Die Landschaft des Gebietes wird durch Waldkomplexe ergänzt, die 20 % der Gemeindefläche ausmachen. Dazu gehört das 4 Kilometer westlich von Wągrowiec entfernte einzigartige Schutzgebiet „Dębina” (Eichenwald), in dem zahlreiche Eichen im Alter von über 270 Jahren vorherrschen. Darunter gibt es die „Korfanty-Eiche“, die für ein Naturdenkmal gehalten wird.

Die Gemeinde Wągrowiec ist für Geschichtsliebhaber eine interessante Gegend, sie erschafft aber auch für Rad- und Wandertourismus mehrere attraktive Stätten. Hier und da besuchen die Wanderer und Radfahrer Wäldchen, sogar Waldkomplexe oder kommen an einen Damm am Teich. Die große Zahl von Fischteichen in der Gemeinde schafft ein Paradies für Angler. Private Fanggründe, wie z. B. in Łekno oder in Łaziska geben die Möglichkeit, nicht nur einen traditionellen Karpfen sondern auch ein reiches Angebot an Fischarten zu angeln.

Es gibt auch die Möglichkeit, freie Sportobjekte zu besuchen oder sich in zwei eingerichteten Freibädern in Kobylec und in Kamienica zu erholen. In der Gemeinde entstehen moderne Spielplätze für Kinder und es wird ein privater Übernachtungs- und Verpflegungsangebot entwickelt.

Eine malerische Gegend von naheliegenden Wäldern und Wiesen und eine ruhige, vom Straßenlärm freie Atmosphäre ermöglichen eine ausgezeichnete Erholung im Grünen, die man mit Reitstunden und einer Besichtigung der Umgebung zusammenbinden kann.

Die Renovierungsmassnahmen der Bahnstrecke Nr. 356: Poznań – Bydgoszcz (Posen – Bromberg) und der Woiwodschaftsstraße Nr. 196: Posen – Wągrowiec haben dazu beigetragen, dass die Gemeinde Wągrowiec scheint, von der Woiwodschaftsstadt Posen „näher“ zu sein. Das beeinflusst ein gesteigertes Interesse an Investitionen in der Gemeinde Wągrowiec.

Die Lage der Gemeinde – um die Stadt Wągrowiec herum – hat einen riesigen Einfluss auf die Entwicklung der Stadt- und Gemeindeverwaltungen. Ein starker Migrationstrend der Stadtbevölkerung ist letztlich deutlich zu sehen. Aus diesem Grund wächst ständig die Einwohnerzahl der Gemeinde – jetzt: über 12.000. Die Nähe der Stadt erleichtert das Leben auf dem Lande. Ein gut entwickeltes Netz der vorschulischen und schulischen Einrichtungen steht auch für Kinder und Jugendlichen aus der Stadt zur Verfügung. Ein dichtes, lokales Verkehrsnetz ist für die Entwicklung der Familienbauwesens in der Gemeinde von Bedeutung.

Ein leichter Zugang zur Hotel- und Gastronomieanlagen macht die Gemeinde sehr attraktiv, vor allem als eine Ganz-Tag-Erholungsstätte im Grünen.

edukacyjnego i kulturalnego.

Przez Gminę Wyrzysk biegnie droga krajowa nr 10 łącząca Szczecin z Warszawą. Trasa ta łączy Gminę Wyrzysk z Piłą (37 km) i z Bydgoszczą (55 km). Odcinek będący obwodnicą Wyrzyska posiada status drogi ekspresowej S10. Dużym ułatwieniem komunikacyjnym jest także linia kolejowa ze stacją w Osieku nad Notecią, która łączy gminę z Piłą (39 km) i Bydgoszczą (48 km).

Gmina Wyrzysk to region o pięknych zabytkach architektury, ciekawej historii oraz unikalnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Południową granicę gminy Wyrzysk wytycza rzeka Noteć, do której wpada Łobzonka, przebijająca się przez górujące nad rozległą doliną Noteci malownicze wzgórza morenowe. Jedno z nich, Dębowa Góra, sięga 192 m n.p.m. i jest najwyższym wzniesieniem Krajny. Ponad 60% powierzchni gminy zajmuje strefa krajobrazu chronionego. Jest to idealne miejsce do uprawiania wszelkich form turystyki. Są tu doskonałe warunki do odpoczynku i interesujące ślady historii. Bogactwo jezior i lasów to raj dla zwolenników wędkarstwa, myślistwa, a także dla grzybiarzy.

Szlaki turystyczne znajdujące się na terenie Gminy Wyrzysk to wyśmienite miejsce dla miłośników turystyki kajakowej, rowerowej i pieszej.

Szlak wodny Łobzonki to odcinek o długości ok. 60 km. Łobzonka zaliczana jest do trudnych, ale jednocześnie bardzo malowniczych szlaków. Kajakarze swoją przygodę na Łobzonce rozpocząć mogą już od Czyżowskiego Młyna. Trasę urozmaicają liczne przewalone drzewa, które podnoszą poprzeczkę i sprawiają, że na Łobzonkę wybierają się ci najbardziej wytrwali. Na terenie gminy Wyrzysk rzeką popłynąć można od Kościerzyna Wielkiego do Osieka nad Notecią lub do ujścia rzeki do Noteci.

Przez Gminę Wyrzysk przebiega Międzynarodowa Trasa Rowerowa EuroRoute R-1 rozpoczyna się w Boulogne (Calais, Francja) nad Kanałem La Manche i prowadzi przez Francję, Belgię, Holandię, Niemcy, Polskę do granicy z Rosją i dalej do Kaliningradu. Długość Międzynarodowej Trasy Rowerowej EuroRoute R-1 przez Polskę wynosi 675 km. Odcinek trasy przebiegający przez powiat pilski ma 79,4 km. Na terenie gminy Wyrzysk trasa

The municipality of Wyrzysk is located in the attractive and picturesque area of Wysoczyzna Krajeńska, in the most northern part of the Greater Poland Province, in the Piła District. The seat of the municipality is Wyrzysk, which has a population of more than five thousand and is the centre of administration, economics, education and culture.

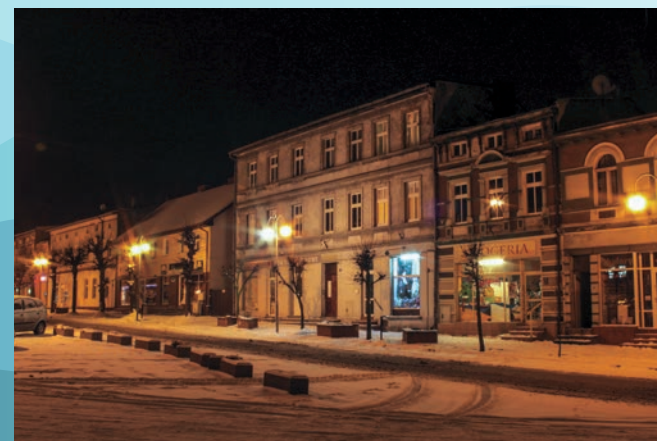
The trunk road number 10 which connects Szczecin and Warsaw goes through the municipality of Wyrzysk. This route connects the municipality with Piła (37 km) and Bydgoszcz (55 km). The ring road of Wyrzysk has a status of an expressway S10. The railway line with a train station in Osiek nad Notecią connects the municipality of Wyrzysk with Piła (39 km) and Bydgoszcz (48 km).

The municipality of Wyrzysk is a region with beautiful historic buildings, interesting history, and unique nature and landscapes. The Noteć River serves as a southern border of the municipality. The Łobzonka River, which winds its way through picturesque moraine hills overlooking the Noteć Valley, is a tributary of the Noteć River. One of the hills, Dębowa Góra, is the highest hill in the Krajna region and reaches 192 metres above sea level. More than 60% of the municipality's area lies within a protected landscape area. The location is excellent for different types of tourism. It is a perfect place for people who want to unwind, and also for those who want to explore the fascinating history of the area. Many lakes and forests make it a great place for fishing, hunting, and mushroom picking.

Tourist trails in the municipality of Wyrzysk are perfect for the enthusiasts of kayaking, cycling, and hiking.

The water trail of the Łobzonka River is about 60 kilometres long. The Łobzonka is classified as a difficult but, at the same time, a very picturesque trail. Kayakers can begin their adventure on the Łobzonka River already from Czyżowski Młyn. Fallen trees diversify the route and make the trail more challenging. Therefore, the Łobzonka is chosen by the most determined kayakers. Within the area of the municipality of Wyrzysk it is possible to paddle from Kościerzyn Wielki to Osiek nad Notecią, or to the place where the Łobzonka River flows into the Noteć River.

The European Bicycle Route EuroRoute R1 leads through the municipality of Wyrzysk. It starts in Boulogne (in Calais in France) at the English Channel and goes through France, Belgium, the Netherlands, Germany, and Poland to the border with Russia and then to Kaliningrad. The Polish part of the EuroRoute R1 is 675 km long. In the Piła District it is 79.4 km long. In the municipality of Wyrzysk, the EuroRoute R1 goes

Die Gemeinde Wyrzysk liegt auf einem attraktiven und malerischen Gebiet des Krajna Landrückens, am nördlichen Rand der Woiwodschaft Wielkopolska (Großpolen), im Landkreis Piła (Schneidemühl). Die Hauptstadt der Gemeinde ist die Kleinstadt Wyrzysk – mit über 5.000 Einwohnern – die gleich ein Verwaltungs-, Wirtschafts-, Bildungs- und Kulturzentrum ist.

Durch die Gemeinde Wyrzysk verläuft die Landesstraße 10, die Stettin und Warschau verbindet. Die Gemeindestrecke der L – 10 verbindet Wyrzysk mit Piła (37 km entfernt) und mit Bydgoszcz (Bromberg, 55 km entfernt). Die Strecke in Wyrzysk – die Ringstraße – wird zur Schnellstraße S – 10. Eine wesentliche Verkehrserleichterung erschafft die Bahnverbindung mit dem Bahnhof im Ort Osiek nad Notecią (an der Netze). Von dort aus gibt es die günstige Verbindung mit Piła (39 km entfernt) und Bydgoszcz (48 km entfernt).

Die Gemeinde Wyrzysk ist eine Region mit schönen architektonischen Denkmälern, mit einer interessanten Geschichte und mit ungewöhnlichen Natur- und Landschaftsvorzügen.

Die südliche Grenze der Gemeinde Wyrzysk steckt der Fluss Noteć (Netze) ab, in den ein Flößchen Łobzonka mündet, welches die im Netzetal überragenden, malerischen Moräne-Hochebenen überquert. Eine davon, Dębowa Góra (Eichenberg) liegt 192 Meter ü.d.M., und ist die höchste Anhöhe im Krajna Land. Über 60 % der Gesamtfläche der Gemeinde nimmt die Landschaftsschutzzone ein. Sie schafft ausgezeichnete Bedingungen für alle möglichen Arten der Touristik. Es gibt hier vorragende Erholungsbedingungen und interessante Spuren der Geschichte. Der Seen- und Wälderreichtum wird zum Paradies für Angler, Jäger und Pilzensucher.

Die touristischen Routen, die sich auf dem Gemeindegebiet Wyrzysk befinden, erschaffen hervorragende Bedingungen für Kanu-, Rad- und Wandertouristik.

Die Wasserroute Łobzonka schafft die 60 km lange Strecke. Das Flößchen gehört zu schwierigen aber auch sehr malerischen Routen. Kanufahrer können mit ihrem Abenteuer auf Łobzonka schon bei dem Czyżowski Młyn anfangen. Auf der Strecke kann man mehrere gefallene Bäume im Wasser treffen, die als Hindernisse den Schwierigkeitsgrad erhöhen und deswegen besuchen die Route nur die beharrlichsten Kanuliebhaber. Von dem Gemeindegebiet aus kann man in die Richtungen: Kościerzyn Wielki, Osiek an der Netze oder zur Mündung in den Fluß Netze fahren.

Durch die Gemeinde Wyrzysk verläuft der Internationale Radweg: EuroRoute R – 1, der in Boulogne (Calais – Frankreich)

R-1 wiedzie kolejno przez miejscowości: Komorowo – Bąkowo – Osiek nad Notecią – Dąbki – Ruda – Bagdad – Glesno i dalej do Liszkowa w gminie Łobżenica.

Pieszy szlak Żółty „Nadnotecki” – liczy 100 km i wiedzie kolejno przez miejscowości: Bydgoszcz Prądy – Lisi Ogon – Głęboczek – Tur – Potulice – Nakło – Lubaszcz – Samostrzel – Osiek nad Notecią – Białośliwie – Kaczory – Piła Kalina. Szlak prowadzi wzdłuż doliny Noteci. Trasa przebiega przez otaczające Notec łąki i lasy. W okolicach Osieka nad Notecią przecina wniesienia moreny czołowej.

through Komorowo – Bąkowo – Osiek nad Notecią – Dąbki – Ruda – Bagdad – Glesno, and then to Liszkowo in the municipality of Łobżenica.

The yellow “Nadnotecki” hiking trail is about 100 km long and leads through the following places: Bydgoszcz Prądy – Lisi Ogon – Głęboczek – Tur – Potulice – Nakło – Lubaszcz – Samostrzel – Osiek nad Notecią – Białośliwie – Kaczory – Piła Kalina. The trail goes along the Noteć Valley. The route passes through meadows and forests which surround the Noteć River. In the vicinity of Osiek nad Notecią, the trail wends its way through the hills of a terminal moraine.

anfängt, durch Frankreich, Belgien, Holland, Deutschland, Polen bis zur polnisch-russischen Grenze führt und weiter nach Kaliningrad (Königsberg). Die polnische Strecke ist 675 km lang. Die R – 1 Strecke im Landkreis Piła ist 79,4 km lang. In der Gemeinde Wyrzysk führt die Route durch folgende Orte: Komorowo, Bąkowo, Osiek an der Netze, Dąbki, Ruda, Bagdad, Glesno und weiter nach Liszkowo in der Gemeinde Łobżenica.

Es gibt auch einen interessanten Wanderweg – der Gelbe, auch „Nadnotecki” genannt. Er ist 100 km lang und führt durch folgende Orte: Bydgoszcz Prądy, Lisi Ogon, Głęboczek, Tur, Potulice, Nakło, Lubaszcz, Samostrzel, Osiek nad Notecią, Białośliwie, Kaczory, Piła Kalina. Der Wanderweg führt den Netzetal entlang. Die Strecke verläuft über Wiesen und durch Wälder um Netze herum. In der Nähe von Osiek an der Netze überquert der Weg die Hochebene der Endmoräne.

Gmina Kiszkowo zajmuje obszar o powierzchni 115 km² i liczy około 5 400 mieszkańców. Znajduje się w niej 21 sołectw i 28 wsi. Blisko 90% powierzchni stanowią tereny rolnicze. Lasy zajmują około 8% powierzchni. W granicach gminy leży 7 jezior. Przez gminę przepływa rzeka Mała Wełna oraz znajdują się

3 kompleksy stawów rybnych o łącznej powierzchni ponad 300 ha.

O tym, że okolice Kiszkowa były zamieszkane w czasach jeszcze wcześniejszych, świadczą liczne stanowiska archeologiczne kultury łużyckiej czy grodziska wczesnośredniowieczne w Turostowie, Sławnie i Imiołkach.

Bliskość Ostrowa Lednickiego i Gniezna powoduje, że Gmina Kiszkowo posiada bardzo długą i ciekawą historię, a wzmianki o najstarszych miejscowościach sięgają początków państwa polskiego. Najstarsza informacja o Imiołkach pochodzi z 1136 r. z bulli papieża Innocentego II, niewiele młodsze są Myszk – 1153 r.

Stolicą gminy jest Kiszkowo, położone na północnym stoku Doliny Rzeki Małej Wełny. Powstało ono na skrzyżowaniu dwóch szlaków handlowych. I od tego skrzyżowania pochodziła początkowa nazwa miasta: Krzyżkowo. Było ono prywatną własnością królów z rodu Piastów. W okolicach tych często bywał na polowaniach Kazimierz Wielki. Jednemu ze swych rycerzy, o nazwisku Kiszka, podarował on miasto i od tego czasu nosi ono nazwę Kiszkowo.

Prawa miejskie posiadało od końca XIV. Niestety nie zachowały się żadne dokumenty z lokacji miasta. Jego zabudowa miała wrzecionowaty kształt. Pierwsze wzmianki na temat miasta pochodzą z 1382 r. Należało wtedy do Mikołaja Nałęcz, sędziego kaliskiego nazywanego „Diabłem Weneckim”, można jednak być pewnym, że posiada ono znacznie dłuższą historię. Wymieniane było po raz pierwszy w kronikach Jana Długosza jako znaczące miasto razem z Gnieznem, Żninem czy Szamotułami.

Kiszkowo było miastem szlacheckim, otwartym. Nie posiadało jednak murów obronnych, dlatego też było kilkakrotnie niszczone w walkach z Krzyżakami w XIV w., ze Szwedami w XVI w., czy w wojnie z Turcją i Rosją. Ludność wyniszczyły również epidemie chorób, w tym najgorsza – cholera, która wybuchła 26.07.1708. Pozostał po niej w mieście tylko proboszcz i 2 rodziny. Wszystko to przyczyniło się do tego, iż po prawie 500 latach straciło ono prawa miejskie pod koniec XIX wieku. W 1876 roku zmieniono też jego nazwę na Welnau. Po zakończonej II wojnie światowej nazwa Kiszkowo powróciła, jednak praw miejskich nie przywrócono.

The Kiszkowo commune occupies an area of 115 km² with around 5,400 inhabitants living there. There are 28 villages inside our commune. Almost 90% of the area are agricultural areas. Forests cover about 8% of the area, there are 7 lakes and The Small Wełna River crossing the commune. Also 3 complexes of fish ponds with a total area of over 300 hectare are located in the area.

The proximity of Ostrów Lednicki and Gniezno means that the Kiszkowo commune has a very long and interesting history and the mention of it dates back to the beginnings of the Polish state. The area around Kiszków was inhabited in very early times which is evidenced by numerous archaeological sites of Lusatian culture or and early medieval strongholds in Turostów, Sławno and Imiołki. The oldest information about Imiołki comes from 1136, from the Pope Innocent II document, not much younger are Myszk – 1153.

The main Town of the commune is Kiszkowo, located on the northern slope of the Mała Wełna River Valley.

It was established at the intersection of two trade routes and this was a base for the initial name of the city: Krzyżkowo. The town was a private property of kings from the Piast dynasty and even Kazimierz Wielki was visiting the area frequently and enjoyed hunting in nearby forests. Finally the name changed when he decided to donate the city to one of his knight, called Kiszka and since then it has been called Kiszkowo.

It had municipal rights since the end of the 14th century. Unfortunately, no documents proving that have survived. Its buildings were placed in spindle shape. The first mentions of the village come from 1382.

It belonged to Mikołaj Nałęcz, a judge from Kalisz, called the “Venice Devil”.

It was mentioned for the first time in the chronicles of Jan Długosz, as a significant city along with Gniezno, Żnin and Szamotuły so it is highly probable it has a much older history.

Kiszkowo was a noble town. However not having any defence walls caused it to be destroyed several times in fights with Teutonic Knights in the fourteenth century, in battles against Sweden in the sixteenth century, or during the war with Turkey and Russia. The population was also devastated by epidemics of diseases, including deadly cholera disease, which broke out July 26, 1708. Only a priest and two families survived in the city. All this contributed to the fact that after nearly 500 years, it lost its city rights at the end of the 19th century.

In 1876, the name was also changed to Welnau but after

Die Gemeinde Kiszkowo nimmt eine Fläche von 115 km² ein und zählt ungefähr 5.400 Einwohner.. Sie besteht aus 21 Schultheißenämtern und 28 Dörfern. Fast 90 % der Gesamtfläche macht das Ackerland aus. Die Wälder nehmen etwa 8 % ein. In den Gemeindegrenzen liegen 7 Seen. Durch die Gemeinde fließt der Fluss „Mała Wełna“, es gibt hier auch 3 Fischteichenkomplexe mit der Gesamtfläche von über 300 ha.

Dass die Umgebung von Kiszkowo schon in der grauen Vorzeit besiedelt wurde, beweisen mehrere archäologische Stellen der Lausitzer Kultur oder mittelalterliche Vorburgen in Turostów, Sławno und Imiołki. Die Nähe von Ostrów Lednicki und Gniezno (Gneisen) schafft es an, dass die Gemeinde Kiszkowo eine lange und interessante Geschichte hat und die ersten Erwähnungen über die ältesten hiesigen Orte aus der Zeit der Entstehung Polens stammen. Die älteste Information über den Ort Imiołki kommt aus dem Jahr 1136 – aus der Papstbulle von Innozenz II, nur bißchen jünger ist die Erwähnung über das Dorf Myszk – aus dem Jahr 1153.

Die Hauptstadt der Gemeinde ist die Ortschaft Kiszkowo, die am nördlichen Hang des Mała Wełna Tals liegt. Sie entstand an der Kreuzung von zwei Handelswegen. Von dem Begriff „Kreuzung“ (auf Polnisch: krzyż) stammte der ursprüngliche Name der Stadt: Krzyżkowo. Sie war damals ein Privatbesitz von Königen aus dem Piaststamm. Im Gegend von Kiszkowo war oft zum Jagd der König Kasimir der Grosse anwesend. Da schenkte er einmal die Stadt einem von seinen Rittern Namens Kiszka und seit dem hat die Stadt den Namen Kiszkowo. Die Stadtrechte bekam Kiszkowo am Ende des 14. Jh. Leider blieben darüber keine schriftlichen Beweise. Ihre Bebauung ist spindelförmig. Die erste Erwähnung über die Stadt kommt aus dem Jahr 1382. Sie gehörte damals dem Richter Mikołaj Nałęcz aus Kalisz, der den Spitznamen „Wenediger Teufel“ hatte. Man kann doch sicher sein, dass sie eine erheblich längere Geschichte hat. In der Chronik von Jan Długosz (15. Jh.) wurde sie als eine Stadt von Bedeutung wie Gneisen, Żnin oder Szamotuły genannt.

Kiszkowo war eine adelige, offene Stadt. Weil sie keine Schutzmauer hatte, wurde sie mehrmals zerstört: in Kämpfen gegen den Deutschen Kreuzritterorden im 14. Jh., gegen Schweden im 16. Jh. und im Krieg gegen die Türkei und Russland. Die Rückgang der Stadtbevölkerung wurde auch durch Epidemien verursacht, vor allem durch Choleraepidemie, die am 26.07.1708 ausbrach. Nach der Epidemie blieben nur ein Pfarrer und zwei Familien am Leben. Das alles trug dazu bei, dass Kiszkowo am Ende des 19. Jh. – nach 500 Jahren – die Stadtrechte verlor. Im Jahre 1876 wurde auch der Name der Ortschaft geändert – seit dem hieß sie Welnau. Nach dem II Weltkrieg kam zwar der Name Kiszkowo zurück aber die Stadtrechte nicht mehr.

Jeżeli mówimy o historii gminy, należy wspomnieć również o zabytkach architektonicznych, które zachowały się do dziś.

Do najciekawszych należą 3 drewniane kościoły: w Kiszkuwie, w Łagiewnikach Kościelnych i w Sławnie oraz murowane: w Kiszkuwie, w Sławnie i w Dąbrówce Kościelnej.

Na terenie gminy Kiszukowo znajduje się również 13 zabytkowych zespołów dworowo-parkowych. Najstarszy dwór wybudowany został w 1790, najmłodszy natomiast w 1910 roku. Niektóre są piękne, odrestaurowane, pokazujące bogactwo i sztukę architektury minionych epok, inne czekają jeszcze, by wskrzesić w nich dawne życie, nie mniej jednak posiadają duszę. Zobaczyć je można w: Rybieńcu, Rybnie Wielkim, Łubowiczkach, Łubowicach, Sławnie, Gniewkowie, Węgorzewie, Myszkach, Głębokim, Karczewie, Dąbrówce Kościelnej, Łagiewnikach Kościelnych i Charzewie.

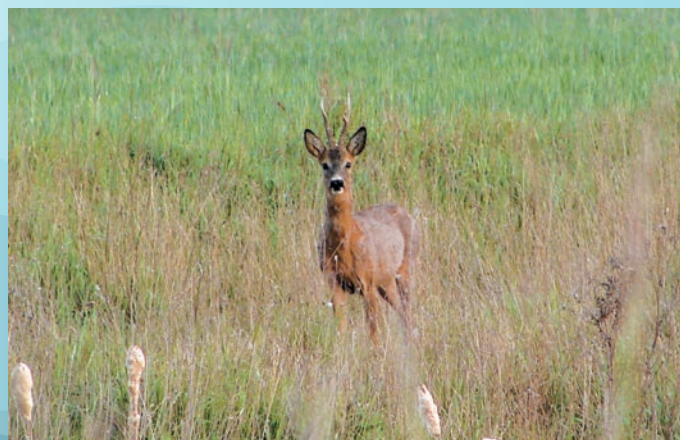
Najbardziej rozpoznawalnym miejscem, choć nie zawsze utożsamianym z Gminą Kiszukowo, są Pola Lednickie, przy Bramie Rybie odbywają się modlitewne spotkania z młodzieżą. Niepowtarzalna atmosfera spotkań i poczucie więzi pokoleniowej szybko stały się fenomenem na skalę ogólnopolską, a od kilku lat organizowane są spotkania również z seniorami, dziećmi oraz motocyklistami.

W 2014 r. przy Szkole Podstawowej w Łagiewnikach Kościelnych powstała Izba Pamięci i Tradycji Ziemi Kiszukowskiej. Zebrano tam kilkaset eksponatów z przełomu XIX i XX w. z terenu gminy Kiszukowo.

Gmina Kiszukowo posiada wspaniałą przyrodę. Znajduje się na skraju dwóch parków krajobrazowych: Lednickiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka. Na terenie Gminy Kiszukowo znajdują się 2 obszary Natura 2000. Dolina Małej Wełny pod Kiszukowem jest szczególnym miejscem ochrony ptaków, a także jednym z ważniejszych stanowisk lęgowych w Polsce. W czasie wędrówki wiosennej liczba ptaków przekracza 85 tysięcy osobników.

Poza tym na terenie gminy znajdują się 53 pomniki przyrody, a obwody pni niektórych drzew przekraczają 5,5 metra.

Mnogość walorów historycznych i przyrodniczych jest bardzo dobrze przygotowana pod względem turystycznym. Na terenie gminy znajduje się kilkaset kilometrów oznakowanych szlaków. Najciekawsze z nich to: samochodowy Szlak Kościołów Drewnianych Wokół Puszczy Zielonka, Mitów i Legend, kiszukowskie szlaki rowerowe, Cysterski Szlak Rowerowy, szlaki piesze, w tym np.: św. Jakuba, Papieski, Nordic Walking oraz szlak kajakowy Małą Wełną. Na szlakach znajduje się bogata infrastruktura, w skład której wchodzi kilkadziesiąt tablic informacyjnych i kilkanaście wiat turystycznych czy stojaków rowerowych.

the end of World War II, the name Kiszukowo returned, however, city rights were not restored.

It is worth to mention architectural monuments that have survived to this day.

The most interesting are 3 wooden churches in Kiszukowo, Łagiewniki Kościelnych and in Sławno, and brick ones in Kiszukowo, Sławno and Dąbrówka Kościelna.

There are also 13 historic manor house-park complexes in the Kiszukowo commune area. The oldest one was built in 1790, the youngest in 1910. Some are beautiful, restored, showing the richness and artistry of the architecture of past eras, others are still waiting to be brought back to life, but they have huge potential and soul. You can see them in: Rybieniec, Rybno Wielkie, Łubowiczki, Łubowice, Sławno, Gniewków, Węgorzewo, Myszki, Głęboki, Karczew, Dąbrówka Kościelna, Łagiewniki Kościelne and in Charzew.

The most recognizable place, although not always identified with the Commune of Kiszukowo, are Lednica Fields. Meetings with young people and prayers are taking place at the famous Fish Gate. The unique atmosphere of those meetings and the sense of bond with other participants quickly became a phenomenon on a national scale. For several years meetings have also been organized with seniors, children and motorcyclists.

In 2014, at the Primary School in Łagiewniki Kościelne, the Chamber of Memory and Tradition of the Kiszukowski Region was created. Several hundred exhibits from the turn of the 19th and 20th centuries were collected there, all from the area of the Kiszukowo commune.

The Kiszukowo commune is located on the edge of two landscape parks: Lednicki Landscape Park and the Puszcza Zielonka Landscape Park which means it's got wonderful fauna. There are also two Natura 2000 areas in the Kiszukowo commune. The Small Wełna River Valley near Kiszukow is a special place of bird protection as well as one of the most important breeding sites in Poland. During the spring migration, the number of birds is over 85,000. In addition, there are 53 nature monuments in the area and the circumferences of some of the trees exceed 5.5 meters.

The area of commune is very well prepared in terms of tourism. There are several hundred km of marked trails. The most interesting are: Car Trail of Wooden Churches Around the Zielonka Forest, The Myths and Legends route, Kiszukow bike trails, the Cistercian Bicycle Trail, hiking trails such as St. Jacob Trail, Papal Trail and canoe trail through the Small Wełna river. Each route got well infrastructure such as information boards, shelters and bike racks.

Wenn wir über die Geschichte der Gemeinde sprechen, sollte man vor allem historische Architektonische Denkmäler erwähnen, die bis heute bewahrt wurden.

Zu den interessantesten gehören: drei hölzernen Kirchen: in Kiszukowo, in Łagiewniki Kościelne und in Sławno und drei gemauerten Kirchen: in Kiszukowo, in Sławno und in Dąbrówka Kościelna.

In der Gemeinde Kiszukowo befinden sich auch 13 Gutshöfe mit Parks. Der älteste Gutshof wurde im Jahre 1790 erbaut, der jüngste – im Jahre 1910. Manche sind schon reizvoll renoviert, sie zeigen die schöne Kunst der ehemaligen Zeiten, andere warten noch auf die Renovierung, sie haben doch eine interessante, vertvolle Seele. Man kann sie in Rybieniec, Rybno Wielkie, Łubowiczki, Łubowice, Sławno, Gniewkowo, Węgorzewo, Myszki, Głębokie, Karczewo, Dąbrówka Kościelna, Łagiewniki Kościelne und Charzewo besichtigen.

Die bekannteste Stelle der Gemeinde, obwohl sie nicht immer mit der Gemeinde identifiziert wird, sind die sog. „Pola Lednickie“ („Lednica Felder“). Dort, bei dem „Brama Ryba“ („Fischtor“) treffen sich jedes Jahr tausende von Jugendlichen zum Gebet. Eine einmalige Atmosphäre und eine freundschaftliche Bindung, die dort entstehen, wurden zum Phänomen im ganzen Land. Seit paar Jahren treffen sich dort auch Kinder, Senioren, sogar Motorradfans.

Im Jahre 2014 wurde in der Grundschule in Łagiewniki Kościelne ein kleines Museum der Kiszukowo-Umgebung gegründet. Dort wurden mehrere Museumsstücke aus dem 19. und Anfang 20. Jh. gesammelt.

Die Gemeinde Kiszukowo ist im Besitz von einer wunderbaren Natur. Sie liegt am Rande von zwei Landschaftsparks: „Lednica“ und „Puszcza Zielonka“. Es gibt hier auch zwei Naturschutzgebiete „Natura 2000“. Der „Mała Wełna“ Tal bei Kiszukowo ist eine besondere Stelle für den Vogelschutz – dort befindet sich eine der wichtigsten Brutstellen in Polen. Während der Vogelwanderung im Frühling gibt es dort jedes Jahr über 85.000 Vögel.

In der Gemeinde gibt es 53 Naturdenkmäler und der Umfang von manchen Bäumen zählt oft über 5,5 m.

Zahlreiche Sehenswürdigkeiten der Gemeinde werden sehr gut für touristische Zwecke vorbereitet. In der Gemeinde gibt es hunderte von Kilometern gut abgezeichneten Routen. Die interessantesten heißen: „Die Holzkirchenroute“, „Die Puszcza Zielonka-Route“, „Die Mythos und Legenden – Route“, „Der Zisterzienser – Radweg“, Wanderwege: „Hl. Jakobweg“, „Papstweg“, „Nordic Walking – Weg“ und die Paddelbotroute „Mała Wełna“. Die Routen und Wanderwege sind sehr gut mit Erholungs- und Informationsanlagen ausgestattet.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”
62-100 Wągrowiec, ul. Kolejowa 24
tel. 67 254 74 41, 506 256 186
www.7ryb.pl
e-mail: stowarzyszenie7ryb@wp.pl, biuro@7ryb.pl

VEGA Studio Adv. Tomasz Müller
82-500 Kwidzyn, ul. Grudziądzka 22/3A
www.grupavega.pl
e-mail: biuro@grupavega.pl

Tekst:
na podstawie materiałów dostarczonych przez Urzędy Gmin
z obszaru LGR „7 Ryb”

Zdjęcia:
archiwa Urzędów Gmin oraz archiwum Biura LGR „7 Ryb”

Koordynator wydania:
Dorota Knopczyńska, Paulina Łukaszczyk, Natalia Elmann,
Katarzyna Wolska

Wydanie pierwsze

Wszelkie prawa zastrzeżone / All rights reserved
Printed in Poland – Kwidzyn 2018
Przedruk i powielanie w jakiegokolwiek formie jest zabronione

ISBN 978-83-8056-216-5

www.7ryb.pl

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

